

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Finance en Control

Onderwerp:

213A Onderzoek naar de afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 12-11-2024
Notanummer	: 2024-619
Datum	: 12-11-2024
Programma	: 04a - Milieu en Duurzaamheid
Portefeuillehouder	: Wethouder Van Essen,
Bijlage(n)	: 5-minutenversie 213a onderzoek Afvalinzameling en zwerfafval.def.pdf,Rapport 213a onderzoek Afvalinzameling en zwerfafval (juni 2024).pdf

Parafering

16-09-2024: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Agendering

* 07-11-2024: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris

* 06-11-2024: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

12-11-2024

B & W d.d.: 12-11-2024

Besluit

1. Het onderzoeksrapport Onderzoek naar de afvalinzameling en tegengaan van zwerfafval en de 5-minutenversie hiervan vast te stellen
2. De acht aanbevelingen zoals verwoord in hoofdstuk 3 van het onderzoeksrapport Onderzoek naar de afvalinzameling en tegengaan van zwerfafval van juni 2024 over te nemen
3. De raadsmededeling vast te stellen en aan te bieden aan de raad
4. Het onderzoeksrapport, de 5-minutenversie ter kennisgeving aan te bieden aan de auditcommissie en raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Op grond van artikel 213a van de gemeentewet zijn gemeenten verplicht doelmatig- en doeltreffendheidsonderzoeken uit te voeren. In de eerste helft van 2024 is een onderzoek naar de afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval uitgevoerd. Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval is een wettelijke verplichting voor gemeenten. Het Rijk heeft de ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn, met een economie met zo min mogelijk afval en zonder nodeloze verspilling van grondstoffen.

In het rapport zijn acht aanbevelingen opgenomen in hoofdstuk 3 van het onderzoeksrapport Onderzoek naar de afvalinzameling en tegengaan van zwerfafval van juni 2024 te weten:

1. Zorg dat doelen duidelijkheid en eenduidig zijn en communiceer hierover op

een heldere manier naar zowel Circulus als de inwoners van Deventer.

2. Zorg voor meer samenwerking met de andere gemeenten in het werkgebied van Circulus.
3. Versterk de opdrachtgeversrol door Dienstverleningsovereenkomsten tijdig te actualiseren en duidelijk te maken wie waarvoor verantwoordelijk is.
4. Gebruik de (locatie specifieke) data die verzameld wordt om de afvalinzameling verder te optimaliseren;
5. Besteed meer aandacht aan het evalueren van (deel)projecten.
6. Ga door met het ontwikkelen en uitvoeren van pilots.
7. Onderzoek welke maatregelen je als gemeente kan nemen om het ontstaan van afval te voorkomen.
8. Onderzoek of er tijdelijk of structureel meer eigen beleidscapaciteit nodig is.

Aan het College wordt gevraagd deze aanbevelingen over te nemen.

Parallel aan het uitvoeren en afronden van het onderzoek is gewerkt aan een nieuw concept grondstoffenplan 2025-2028. Deze is aan de gemeenteraad voorgelegd op 23 oktober. Bij het opstellen van het concept is gekeken naar de acht aanbevelingen. De focus van de nieuwe afvalinzameling is meer gericht op de verhoging van de kwaliteit van de ingezamelde afval (grondstoffen). Dat betekent het schoner aanbieden van afval voor beter (lokaal) hergebruik.

Bovendien zal de dienstverleningsovereenkomst Circulus Deventer voor 2025 worden geactualiseerd.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Het doel van het onderzoek is inzichtelijk maken in hoeverre de gemeente de afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval doeltreffend en doelmatig heeft georganiseerd en welke mogelijkheden er zijn voor een verdere verbetering van Beleid.

Kader

- * Artikel 213a Gemeentewet
- * Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Deventer
- * Wet Milieubeheer
- * Grondstoffenplan Deventer 2020-2024

Betrokken partijen en participatie

Het onderzoek is een weerslag van de interviews die gehouden zijn met betrokken ambtenaren en medewerkers van Circulus. Hoor en wederhoor heeft plaatsgevonden en op basis hiervan is de definitieve versie opgesteld. Het rapport is besproken met de bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgevers.

Toelichting op participatiebeleid

Argumenten voor en tegen

Voor:

Het 213a onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het college. De uitkomst kan gebruikt worden ter verbetering van organisatie en dienstverlening van de gemeente.

Tegen:

Geen

Financiële consequenties en dekking

geen

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

Na vaststelling door het college zullen het onderzoeksrapport en de 5 minutenversie ter kennisgeving worden aangeboden aan de auditcommissie en de raad.

Het College gaat met alle 8 aanbevelingen aan de slag. Per aanbeveling staat een korte reactie.

1. Zorg dat doelen duidelijkheid en eenduidig zijn en communiceer hierover op een heldere manier naar zowel Circulus als de inwoners van Deventer.

Het concept grondstoffenplan is de basis om doelen duidelijk en eenduidig af te spreken tussen gemeente en Circulus, zodat ze vervolgens duidelijk kunnen worden gecommuniceerd naar onze inwoners. De gemeente Deventer en Circulus zullen intensief optrekken in de toekomstige communicatie.

2. Zorg voor meer samenwerking met de andere gemeenten in het werkgebied van Circulus.

De gemeente Deventer is met 10 andere regiogemeenten aandeelhouder van de uitvoeringsorganisatie Circulus. Door meer samen te werken kunnen we synergie en innovatie verbeteren. Het college zal daartoe in contact treden met Circulus en het draagvlak bij andere gemeenten polsen hoe zij er instaan om de samenwerking te intensiveren en daarbij onderwerpen agenderen die grote verwevenheid hebben met grondstoffen/afval.

3. Versterk de opdrachtgeversrol door Dienstverleningsovereenkomsten tijdig te actualiseren en duidelijk te maken wie waarvoor verantwoordelijk is.

De dienstverleningsovereenkomsten worden 1 x per 3 jaar geactualiseerd, waarbij er extra aandacht zal zijn wie waarvoor verantwoordelijk is

4. Gebruik de (locatie specifieke) data die verzameld wordt om de afvalinzameling verder te optimaliseren.

Per wijk zullen data worden verzameld en geanalyseerd om verbeteringen in het aanbodgedrag van inwoners te realiseren. Hierbij kan worden gedacht aan situaties waar mensen problemen hebben met het wegbrengen van afval naar de Milieustraat, de omvang van de bijplaatsingen, et cetera.

5. Besteed meer aandacht aan het evalueren van (deel)projecten.

Bij de opgestarte en nog op te starten (deel)projecten zullen we hier meer aandacht voor hebben.

6. Ga door met het ontwikkelen en uitvoeren van pilots.

Ook in de toekomst zullen er pilots worden ontwikkeld om proefondervindelijk te ervaren welke maatregelen effect hebben om de doelen van het nieuwe grondstoffenplan te kunnen realiseren. Bijvoorbeeld: het verbeteren van onder andere de afvalscheiding, maar ook het verminderen van voedselresten in het restafval onder andere door het tegengaan van voedselverspilling, maar ook de inrichting van een proeftuin waar we samen met de inwoners gaan laten zien dat afvalvrij leven echt mogelijk is.

7. Onderzoek welke maatregelen je als gemeente kan nemen om het ontstaan van afval te voorkomen.

Het nog door de gemeenteraad vast te stellen grondstoffenplan heeft de focus op 3 doelstellingen. Een van de doelstellingen is dat we de komende jaren bewustwording en handelingsperspectief voor onze inwoners creëren ten aanzien van het voorkomen van afval. Ook in de visie Circulariteit en het uitvoeringsprogramma dat eraan komt is er aandacht voor het voorkomen van afval.

8. Onderzoek of er tijdelijk of structureel meer eigen beleidscapaciteit nodig is.

Het college gaat het gesprek aan met Circulus om meer hoogwaardige beleidscapaciteit bij Circulus te creëren binnen de huidige financiële afspraken met Circulus, waarbij het huidige contact dat de gemeente met Circulus heeft niet leidt tot meer kosten.

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	213A Onderzoek naar de afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval		
Nummer	2024-619	Portefeuillehouder	Wethouder Van Essen,
Team	DEV-FC	Datum	12-11-2024

Inleiding

Op grond van artikel 213a van de gemeentewet zijn gemeenten verplicht doelmatig- en doeltreffendheidsonderzoeken uit te voeren. In de eerste helft van 2024 is een onderzoek naar de afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval uitgevoerd. Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval is een wettelijke verplichting voor gemeenten. Het Rijk heeft de ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn, met een economie met zo min mogelijk afval en zonder nodeloze verspilling van grondstoffen.

Deze nota sluit aan bij het aan de raad aangeboden grondstoffenplan.

Het onderzoeksrapport "onderzoek naar de afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval" is als bijlage toegevoegd aan deze raadsmededeling.

Kader

- * Artikel 213a Gemeentewet
- * Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Deventer
- * Wet milieubeheer
- * Grondstoffenplan Deventer 2020-2024

Kern van de boodschap

De gemeente Deventer heeft goede resultaten behaald als het gaat om de afvalinzamelingen en het tegengaan van zwerfafval. Dit is de uitkomst van het onderzoek naar de afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval. Zo is de hoeveelheid huishoudelijk restafval sinds 2010 bijvoorbeeld flink gedaald en het scheidingspercentage is toegenomen. De afgelopen paar jaar is er echter weinig tot geen verdere vooruitgang te zien. Om de meest ambitieuze doelen te halen zullen meer inspanningen nodig zijn. Voor zwerfafval geldt dat over het algemeen aan de gestelde niveaus voldaan wordt. De wijze waarop de gemeente Deventer haar doelen vastlegt en communiceert met haar omgeving is niet eenduidig en creëert onduidelijkheid.

De opdrachtgeversrol wordt door de gemeente Deventer over het algemeen goed ingevuld. Zo hebben de gemeente Deventer en Circulus geregeld overleg en verloopt de samenwerking over het algemeen goed. Op onderdelen zijn er onduidelijkheden over wie wat doet en wat er precies van elkaar verwacht wordt. In een dienstverleningsovereenkomst worden afspraken vastgelegd, maar voor het deel grondstoffen (afvalinzameling) is deze lange tijd niet geactualiseerd.

Het onderzoek heeft geleid tot acht aanbevelingen die het college heeft overgenomen (zie hiervoor nadere toelichting).

Parallel aan het uitvoeren en afronden van het onderzoek is gewerkt aan een nieuw concept grondstoffenplan 2025-2028. Deze is aan de gemeenteraad voorgelegd op 23 oktober. Bij het opstellen van het concept is gekeken naar de acht aanbevelingen. De focus van de nieuwe afvalinzameling is meer gericht op de verhoging van de kwaliteit van de ingezamelde afval (grondstoffen). Dat betekent het schoner aanbieden van afval voor beter (lokaal) hergebruik.

Bovendien zal de dienstverleningsovereenkomst Circulus Deventer voor 2025 worden geactualiseerd.

Nadere toelichting

Het onderzoek naar de afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval van juni 2024 heeft geleid tot acht aanbevelingen. Het College gaat met alle 8 aanbevelingen aan de slag gaan.

Per aanbeveling staat een korte reactie.

1. Zorg dat doelen duidelijkheid en eenduidig zijn en communiceer hierover op een heldere manier naar zowel Circulus als de inwoners van Deventer.

Het concept grondstoffenplan is de basis om doelen duidelijk en eenduidig af te spreken tussen gemeente en Circulus, zodat ze vervolgens duidelijk kunnen worden gecommuniceerd naar onze inwoners. De gemeente Deventer en Circulus zullen intensief optrekken in de toekomstige communicatie.

2. Zorg voor meer samenwerking met de andere gemeenten in het werkgebied van Circulus.

De gemeente Deventer is met 10 andere regiogemeenten aandeelhouder van de uitvoeringsorganisatie Circulus. Door meer samen te werken kunnen we synergie en innovatie verbeteren. Het college zal daartoe in contact treden met Circulus en het draagvlak bij andere gemeenten polsen hoe zij er instaan om de samenwerking te intensiveren en daarbij onderwerpen agenderen die grote verwevenheid hebben met grondstoffen/afval.

3. Versterk de opdrachtgeversrol door Dienstverleningsovereenkomsten tijdig te actualiseren en duidelijk te maken wie waarvoor verantwoordelijk is.

De dienstverleningsovereenkomsten worden 1 x per 3 jaar geactualiseerd, waarbij er extra aandacht zal zijn wie waarvoor verantwoordelijk is

4. Gebruik de (locatie specifieke) data die verzameld wordt om de afvalinzameling verder te optimaliseren.

Per wijk zal data worden verzameld en geanalyseerd om verbeteringen in het aanbiedgedrag van inwoners te realiseren. Hierbij kan worden gedacht aan situaties waar mensen problemen hebben met het wegbrengen van afval naar de Milieustraat, de omvang van de bijplaatsingen, et cetera.

5. Besteed meer aandacht aan het evalueren van (deel)projecten.

Bij de opgestarte en nog op te starten (deel)projecten zullen we hier meer aandacht voor hebben.

6. Ga door met het ontwikkelen en uitvoeren van pilots.

Ook in de toekomst zullen er pilots worden ontwikkeld om proefondervindelijk te ervaren welke maatregelen effect hebben om de doelen van het nieuwe grondstoffenplan te kunnen realiseren. Bijvoorbeeld: het verbeteren van onder andere de afvalscheiding, maar ook het verminderen van voedselresten in het restafval onder andere door het tegengaan van voedselverspilling, maar ook de inrichting van een proeftuin waar we samen met de inwoners gaan laten zien dat afvalvrij leven echt mogelijk is.

7. Onderzoek welke maatregelen je als gemeente kan nemen om het ontstaan van afval te voorkomen.

Het nog door de gemeenteraad vast te stellen grondstoffenplan heeft de focus op 3 doelstellingen. Een van de doelstellingen is dat we de komende jaren bewustwording en handelingsperspectief voor onze inwoners creëren ten aanzien van het voorkomen van afval. Ook in de visie Circulariteit en het uitvoeringsprogramma dat eraan komt is er aandacht voor het voorkomen van afval.

8. Onderzoek of er tijdelijk of structureel meer eigen beleidscapaciteit nodig is.

Het college gaat het gesprek aan met Circulus om meer hoogwaardige beleidscapaciteit bij Circulus te creëren binnen de huidige financiële afspraken met Circulus, waarbij het huidige contract dat de gemeente met Circulus heeft niet leidt tot meer kosten.

5-MINUTENVERSIE

Onderzoek naar de afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval

Onderzoek ex artikel 213a-Gemeentewet | juni 2024

1. Afvalinzameling en zwerfafval

Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval is een wettelijke verplichting voor gemeenten. Het Rijk heeft de ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn, met een economie met zo min mogelijk afval en zonder nodeloze verspilling van grondstoffen. In dit onderzoek is zowel naar de inzameling van huishoudelijk afval als naar het tegengaan van zwerfafval gekeken.

2. Vraagstelling

In hoeverre is de afvalinzameling doeltreffend en doelmatig georganiseerd en in welke mate is de gemeente in staat om zwerfafval op een doeltreffende en doelmatige manier tegen te gaan?

Onderzoeksvragen:

1. Wat wil de gemeente op het gebied van afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval bereiken?
2. Hoe verloopt de uitvoering van het afvalinzamelingsbeleid en het beleid voor het tegengaan van zwerfafval?
3. In hoeverre worden de beoogde doelen en prestaties behaald?

3. Hoofdconclusie

De gemeente Deventer heeft goede resultaten behaald als het gaat om de afvalinzameling. Zo is de hoeveelheid huishoudelijk restafval sinds 2010 bijvoorbeeld flink gedaald en het scheidingspercentage is toegenomen. De afgelopen paar jaar is er echter weinig tot geen verdere vooruitgang te zien. Om de meest ambitieuze doelen te halen zullen meer inspanningen nodig zijn. Voor zwerfafval geldt dat over het algemeen aan de gestelde niveaus voldaan wordt. De wijze waarop de gemeente Deventer haar doelen vastlegt en communiceert met haar omgeving is niet eenduidig en creëert onduidelijkheid.

De opdrachtgeversrol wordt door de gemeente Deventer over het algemeen goed ingevuld. Zo hebben de gemeente Deventer en Circulus geregeld overleg en verloopt de samenwerking over het algemeen goed. Op onderdelen zijn er onduidelijkheden over wie wat doet en wat er precies van elkaar verwacht wordt. In een dienstverleningsovereenkomst worden afspraken vastgelegd, maar voor het deel grondstoffen (afvalinzameling) is deze lange tijd niet geactualiseerd.

Zie het paragraaf 3.1 van het eindrapport voor de deelconclusies.

4. Aanbevelingen

1. Zorg dat doelen duidelijkheid en eenduidig zijn en communiceer hierover op een heldere manier naar zowel Circulus als de inwoners van Deventer.

De afvalinzameling en -verwerking is onderdeel geworden van de transitie naar een circulaire economie. Een volledige circulaire economie in 2050 is de stip op de horizon van deze brede beweging. Kenmerkend voor transities is dat de route naar het einddoel niet vooraf vaststaat. Transities brengen veel onzekerheden met zich mee. Hierdoor kan het zijn dat sub- of tussendoelen in de loop van de tijd veranderen. Belangrijk is dat hier duidelijk over wordt gecommuniceerd.

2. Zorg voor meer samenwerking met de andere gemeenten in het werkgebied van Circulus.

Het is belangrijk dat er een balans is tussen standaardisatie en maatwerk. Door de opdrachten van gemeenten aan Circulus meer te stroomlijnen wordt het voor Circulus eenvoudiger om de opdrachten uit te voeren. Dit betekent in sommige gevallen ook dat bepaalde wensen losgelaten moeten worden.

3. Versterk de opdrachtgeversrol door Dienstverleningsovereenkomsten tijdig te actualiseren en duidelijk te maken wie waarvoor verantwoordelijk is.

De wijze van inzamelen is de afgelopen jaren veranderd en zal ook in de toekomst blijven veranderen. Voor zowel Circulus als de gemeente is het belangrijk dat duidelijk is wat er van elkaar verwacht mag worden.

4. Gebruik de (locatie specifieke) data die verzameld wordt om de afvalinzameling verder te optimaliseren.

Om de meest ambitieuze doelen te halen is meer nodig. Door gebruik te maken van beschikbare data kunnen locatie- of wijkgerichte maatregelen ontwikkeld worden.

5. Besteed meer aandacht aan het evalueren van (deel)projecten.

Door (deel)projecten, zoals voorlichtingscampagnes en pilots, te evalueren ontstaat meer inzicht in wat wel en niet goed werkt.

6. Ga door met het ontwikkelen en uitvoeren van pilots.

Omdat de route naar het einddoel in een transitie niet vooraf vaststaat is het belangrijk om nieuwe maatregelen uit te proberen. Het project nul-aanbieders is een goed voorbeeld van een pilot. In lijn met aanbeveling 5 is het belangrijk om pilots goed te evalueren. Accepteer ook dat pilots soms niet het gewenste effect kunnen hebben.

7. Onderzoek welke maatregelen je als gemeente kan nemen om het ontstaan van afval te voorkomen.
In het Grondstoffenplan is aangegeven dat er ook maatregelen worden genomen om preventie (refuse) te bevorderen. De genoemde maatregelen in het onderliggende Uitvoeringsprogramma zijn echter allemaal gericht op afvalinzameling (recycling en recover).

8. Onderzoek of er tijdelijk of structureel meer eigen beleidscapaciteit nodig is.
De beleidscapaciteit van de gemeente Deventer op het gebied van afval is beperkt. De gemeente is grotendeels afhankelijk van Circulus voor het opstellen van beleid en het aanjagen van innovaties. De transitie naar een circulaire economie vraagt onder andere op het gebied van afval om meer inspanningen. Dit hangt samen met de capaciteit die nodig is om uitvoering te kunnen geven aan de in ontwikkeling zijnde visie op circulariteit.

Onderzoek naar de afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval

Onderzoek ex artikel 213a-Gemeentewet | juni 2024

Datum: juni 2024
Auteurs: Rikjan Omvlee, senior adviseur-onderzoeker
Maarten Franken, senior adviseur-onderzoeker
Eindredactie: Michiel Hobbij, concerncontroller
Versie: 1.1

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel- en vraagstelling	5
1.3 Kader onderzoek en gekozen methodiek	5
1.4 Leeswijzer	6
2 Bevindingen	7
2.1 Ambities, doelen en prestaties	7
2.2 Middelen en activiteiten	10
2.3 Organisatie en samenwerking	14
2.4 Informatievoorziening	18
2.5 Doelbereiking	19
2.6 Doeltreffendheid en doelmatigheid	24
3 Conclusies en aanbevelingen	30
3.1 Conclusies	30
3.2 Aanbevelingen	32
Bijlage 1 – Overzicht maatregelen grondstoffenplan	33
Bijlage 2 – Geraadpleegde bronnen	34
Bijlage 3 – Geraadpleegde personen	35

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval is een wettelijke verplichting voor gemeenten, zie kader 1. Het Rijk heeft de ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn, met een economie met zo min mogelijk afval en zonder nodeloze verspilling van grondstoffen. Een hoogwaardige verwerking van materialen en grondstoffen is een van de vier sporen in het *Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030*. Recyclen voorkomt het storten of verbranden van afval. Daarnaast ontstaat er een groter aanbod van duurzame grondstoffen.¹ In het *Grondstoffenplan 2020-2024* van de gemeente Deventer, dat in samenwerking met Circulus is opgezet, wordt ingezet op het verder verminderen van de hoeveelheid restafval en betere scheiding. De zuiverheid van afvalstromen is van belang voor de verdere verwerking naar nieuwe grondstoffen.² In het toezicht op het juist aanbieden van afval bestaan vrijheidsgraden.

Voor het voorkomen van zwerfafval is voor de jaren 2023 tot en met 2026 ieder jaar € 50.000 extra beschikbaar.³ Zwerfafval scoort hoog in ergernissen over de eigen buurt. Daarnaast heeft zwerfafval op land en in water negatieve effecten op de natuur, dier en mens. Het duurt vaak lang voordat zwerfafval is afgebroken, zelfs natuurlijk afval zoals een bananenschil blijft lang bestaan. Sommige stoffen, zoals glas en plastic, breken zelfs helemaal niet af (plastic verbreekt wel in heel kleine stukjes, maar vergaat niet).⁴

Op 9 januari 2024 heeft het college van B&W van de gemeente Deventer het Auditplan 2024 vastgesteld en hiermee ook ingestemd met het uitvoeren van een doelmatigheid- en doeltreffendheidsonderzoek naar afvalinzameling en zwerfafval.

Kader 1 – Definities huishoudelijk afval & zwerfafval

Wat is huishoudelijk afval?

Hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer gaat over afvalstoffen. In de wet is onder meer geregeld dat gemeenten zorg dragen voor het inzamelen en verwerken van 'huishoudelijke afvalstoffen'. Huishoudelijke afvalstoffen zijn afvalstoffen die afkomstig zijn uit particuliere huishoudens (en geen 'gevaarlijke afvalstoffen'⁵ zijn). Gemeenten mogen zelf bepalen hoe ze huishoudelijk afval inzamelen. Regels hierover worden opgenomen in een afvalstoffenverordening. Bedrijfseigenaren zijn verplicht om bedrijfsafval te scheiden en af te voeren. Zij kunnen het afval zelf wegbrengen of laten ophalen door een erkende inzamelaar.⁶

Wat is zwerfafval?

Er is geen eenduidige definitie van zwerfafval, maar over het algemeen verwijst het naar afval dat op straat, in parken of andere openbare ruimtes bewust of onbewust is achtergelaten. Illegale stort en bijplaatsen worden soms ook als zwerfafval beschouwd. De term 'zwerfafval' is niet expliciet opgenomen in de Wet milieubeheer.

¹ Rijk (2023). [Nederland circulair in 2050 | Circulaire economie](#)

² Gemeente Deventer (2019). Grondstoffenplan 2020-2024

³ Gemeente Deventer (2022). [Begroting 2023 | Financiën, nieuw beleid](#)

⁴ Milieu Centraal (2023). [Zwerfafval: zo voorkom je het](#)

⁵ Een gevaarlijke afvalstof is een afvalstof die een of meer van de in bijlage III bij de kaderrichtlijn afvalstoffen genoemde gevaarlijke eigenschappen bezit. Bron: Wet milieubeheer, art. 1.1

⁶ Wet milieubeheer, art. 1.1 en art. 10.21 t/m 10.29 & Rijk (2024). [Wat moet ik doen met mijn bedrijfsafval?](#)

1.2 Doel- en vraagstelling

Het doel van het onderzoek is inzichtelijk maken in hoeverre de gemeente de afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval doeltreffend en doelmatig heeft georganiseerd en welke mogelijkheden er zijn voor een verdere verbetering van het beleid. De vraagstelling die hierbij hoort is:

In hoeverre is de afvalinzameling doeltreffend en doelmatig georganiseerd en in welke mate is de gemeente in staat om zwerfafval op een doeltreffende en doelmatige manier tegen te gaan?

Onderzoeksvragen:

1. Wat wil de gemeente op het gebied van afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval bereiken?
2. Hoe verloopt de uitvoering van het afvalinzamelingsbeleid en het beleid voor het tegengaan van zwerfafval?
3. In hoeverre worden de beoogde doelen en prestaties behaald?

Ad1. Hierbij is onder andere gekeken naar (beleids)documenten, beoogde doelen, uit te voeren activiteiten en beschikbare middelen.

Ad2. Hierbij is gekeken naar de daadwerkelijk uitgevoerde activiteiten en bestede middelen. Onder andere de samenwerking met Circulus, de manier van communiceren met inwoners en toezicht en handhaving komen aan bod.

Ad3. Bij de beantwoording van deze vraag is gekeken naar de informatievoorziening. Ook is onderzocht wat de belangrijkste factoren zijn voor het wel of niet halen van de doelen.

1.3 Kader onderzoek en gekozen methodiek

Opdrachtgever/opdrachtnemer

Bij dit onderzoek is de ambtelijk opdrachtgever directeur Wim de Jong en de bestuurlijk opdrachtgever is het college van Burgemeester en wethouders waarbij wethouder Jaimi van Essen namens het college als aanspreekpunt dient. De onderzoeksopdracht is conform het *Intern Audit Charter* uitgevoerd door de twee senior adviseur-onderzoekers, dit onder verantwoordelijkheid van de concerncontroller.

Onderzoekperiode

Dit onderzoek richt zich op de kalenderjaren 2022 en 2023. Op die manier zijn de ontwikkelingen in de tijd te beoordelen, zonder al te veel terug te (willen) kijken. Daar waar het gaat om trends is verder in de tijd teruggekeken.

Onderzoekskarakter

Dit onderzoek heeft het karakter van een lerend onderzoek. Dat wil zeggen dat het onderzoek tot doel heeft om te leren en de betrokkenen binnen de gemeentelijke organisatie uit te dagen tot het effectiever en efficiënter uitvoeren van de afvalinzameling/ tegengaan van zwerfafval.

Afbakening

In dit onderzoek is zowel naar de inzameling van huishoudelijk afval als naar het tegengaan van zwerfafval gekeken. Afvalinzameling heeft zowel betrekking op het huishoudelijke afval (dus geen bedrijfsafval) dat door Circulus wordt ingezameld als huishoudelijk afval dat gebracht wordt naar het Recycleplein Westfalenstraat. Relevante context wordt uiteraard beschreven. Bij het in beeld brengen van de middelen is een vergelijking

gemaakt tussen de beschikbare middelen en daadwerkelijk bestede middelen. Voor zover gegevens beschikbaar zijn is een vergelijking op hoofdlijnen gemaakt met andere gemeenten. Bij het in beeld brengen van afvalstromen en/of afvalketens beperken we ons tot de hoofdstromen. Ook de inzameling en verwerking van gevaarlijke afvalstoffen is niet onderzocht.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de bevindingen weergegeven. Vervolgens zijn in hoofdstuk 3 de conclusie en aanbevelingen opgenomen.

2 Bevindingen

2.1 Ambities, doelen en prestaties

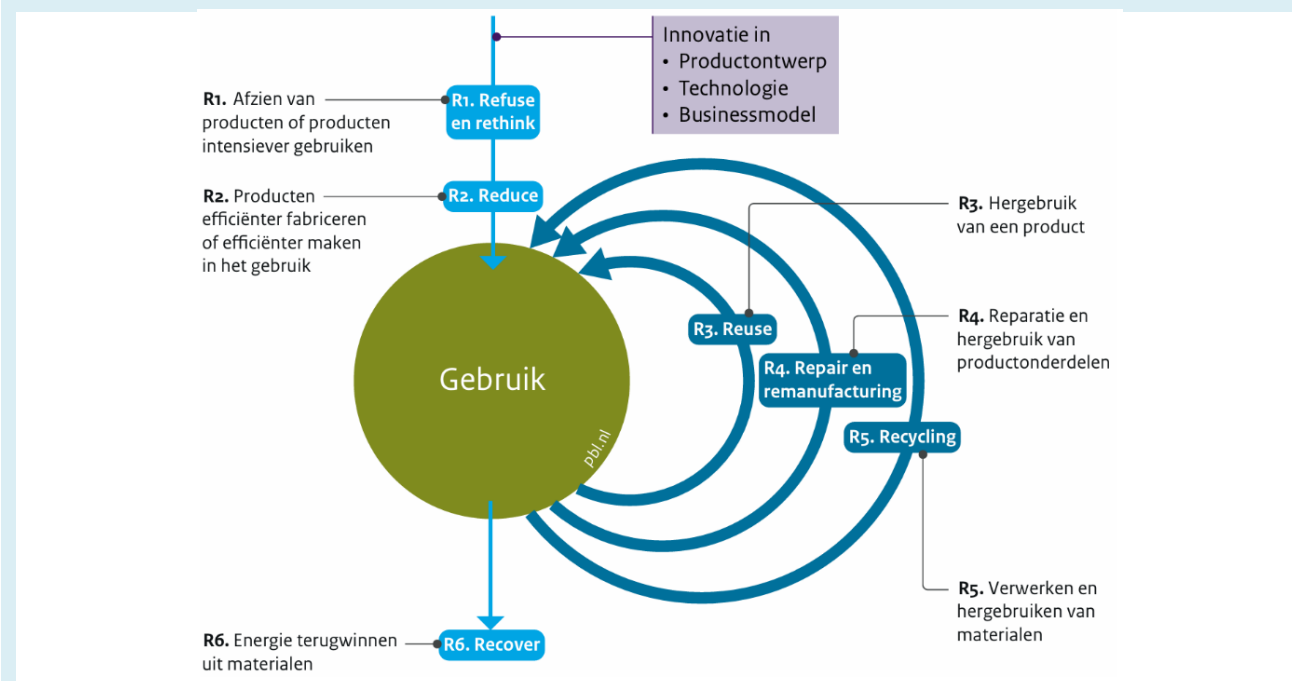
2.1.1 Beleidsdocumenten en ambities

In meerdere gemeentelijke (beleids)documenten zijn ambities, doelen en prestaties opgenomen die gaan over afvalinzameling. Het gaat hier onder meer om de *Begroting 2024* (2023), het *Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij, Betrokken en Bevlogen* (2022), en het *Grondstoffenplan Deventer 2020-2024* (2019). Voor zwerfafval is geen apart (beleids)document opgesteld. In de *Visie leefomgeving* (2014) en het *Uitvoeringsprogramma visie Leefomgeving* (2016) zijn verschillende pijlers voor de leefomgeving benoemd. Het Bestuursakkoord geeft aan dat zwerfafval in de openbare ruimte voor velen een grote ergernis is en dat er extra wordt ingezet op het tegengaan ervan.⁷ In de *Raadsmededeling extra inzet zwerfafval op basis van het bestuursakkoord* (2023) is de aanpak voor 2023 beschreven.

De ambitie van de gemeente Deventer is gericht op het zorgvuldig omgaan met grondstoffen en sluit aan bij een brede beweging om meer circulair te werken. Zie kader 2. De ambitie komt in verschillende gemeentelijke (beleids)documenten aan de orde.

Kader 2 - Circulaire economie

In 2016 is het Rijksbrede programma *Nederland Circulair in 2050* gepresenteerd. Het realiseren van een volledige circulaire economie in 2050 is hierin als belangrijkste doelstelling opgenomen: Het tussendoel is het realiseren van 50% minder gebruik van primaire grondstoffen in 2030.⁸ Voor huishoudens betekent een circulaire economie minder spullen gebruiken, producten langer gebruiken, hergebruiken en repareren, en afval meer en beter scheiden zodat het gerecycled kan worden. De 'R-ladder' is een overzicht met circulariteitsstrategieën. Over het algemeen geldt dat een strategie die hoger op de ladder staat minder grondstoffen of bewerkingsstappen vergt en daardoor gepaard gaat met minder milieudruk. Zie figuur 1.

Figuur 1 - R-ladder met strategieën van circulariteit⁹

⁷ Gemeente Deventer (2022). Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij, Betrokken en Bevlogen, pp. 30 en 33

⁸ Rijk (2016). Nederland circulair in 2050

⁹ PBL (2021). Integrale Circulaire Economie Rapportage 2021, p. 20

Vergelijkbaar met de R-ladder is 'De Ladder van Lansink'. Zie figuur 2. Deze 'afvalhiërarchie' maakt onderscheid in drie categorieën van omgaan met afval. Preventie en hergebruik hebben de hoogste prioriteit. Vervolgens recycling en hoogwaardige energiewinning. De minste voorkeur heeft het verbranden of storten van afval.¹⁰

Figuur 2 - Ladder van Lansink¹¹

Op het moment van schrijven (mei 2024) werkt de gemeente aan een visie op circulariteit. Nadat deze visie door de raad is vastgesteld zal een circulariteitsplan worden opgesteld. Een geïnterviewde geeft aan dat de visie op circulariteit en het circulariteitsplan aan zullen sluiten bij het landelijke beleid en de R-ladder.¹²

2.1.2 Doelen en prestaties

In de (beleids)documenten zijn doelen en prestaties opgenomen. Deze komen echter niet altijd met elkaar overeen en zijn daarnaast niet altijd even duidelijk uitgewerkt. Zie kader 3.

Kader 3 – Doelen en prestaties afvalinzameling Deventer

Begroting 2024

Programmaonderdeel 4a in de Begroting gaat over milieu en duurzaamheid. Het onderdeel milieu kent vier doelen die alle gekoppeld zijn aan een SDG¹³:

1. Doorgaande verbetering duurzaamheid en het verminderen van milieugevolgen (SDG 11: duurzame steden)
2. Gezonde leefbare toekomstbestendige stad (SDG 9: duurzame industrie)
3. Zorgvuldig omgaan met grondstoffen, circulariteit bevorderen (SDG 12: verantwoorde consumptie)
4. Biodiversiteit en ecologie (SDG 15: leven op het land)

Bij elk doel is een toelichting opgenomen en zijn prestaties genoemd. Bij het tweede doel is onder meer aangegeven dat 'Circulaire principes steeds meer integraal onderdeel [zijn] van het beleid- en besluitvormingsproces en de uitvoering van de gemeente'. Ook is aangegeven dat 'initiatieven [worden] ondernomen om zuiniger om te gaan met kostbare grondstoffen' en dat er 'meer aandacht [komt] voor de kwaliteit van steeds meer specifieke grondstofstromen'. Ook het Grondstoffenplan 2022-2024 wordt genoemd. Hierover is aangegeven dat 'het zoveel mogelijk gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval, onder meer door hogere scheidingspercentages gft, papier, glas en plastic' centraal staat.

Grondstoffenplan Deventer 2020-2024

Het Grondstoffenplan verwijst naar de landelijke VANG doelstellingen (zie kader 4) om in 2020 nog maar maximaal 100 kg restafval (fijn en grof samen) per inwoner per jaar over te houden, met een doorontwikkeling naar maximaal 30 kg in 2025. Echter is ook aangegeven dat minder restafval 'geen doel op zich' meer is. Bij de paragraaf 'Topthema Cleantech regio Circulaire economie' is voor de regio aangegeven: 'Binnen het thema circulaire economie wordt in 2020 33% minder huishoudelijk afval als doel gesteld en in 2030 zelfs naar maximaal 10 kilo restafval per inwoner per jaar.'¹⁴

Cleantech agenda 2019-2023 (Regio Stedendriehoek)

Bij het thema circulaire economie is 33% minder huishoudelijk afval in 2020 als doel genoemd.¹⁵

¹⁰ Nijssen Recycling (2024). [Ladder van Lansink - Rangorde van afvalverwijdering](#)

¹¹ Nijssen Recycling (2024). [Ladder van Lansink - Rangorde van afvalverwijdering](#)

¹² Gemeente Deventer, interview II, 3 april 2024

¹³ Sustainable Development Goals (SDG) of Duurzameontwikkelingsdoelstellingen zijn in 2015 door de Verenigde Naties aangenomen en richten zich op een groenere, eerlijkere en betere wereld in 2030. Bron: SDG Nederland (2024). [Dit zijn de Sustainable Development Goals](#)

¹⁴ Circulus & Gemeente Deventer (2019). Grondstoffenplan Deventer 2020-2024, pp 4 en 5

¹⁵ Cleantech regio (2018). Agenda Cleantech Regio 2019-2023, p. 1

Strategie 2021-2024 (Circulus)

Circulus heeft in de Strategie een gezamenlijk¹⁶ geformuleerde doelstelling van maximaal 30 kg restafval in 2025 opgenomen.¹⁷

Website gemeente Deventer

Op de website bij de pagina afval is aangegeven dat de gemeente samen met Circulus streeft naar 'een afvalloze maatschappij in 2030'.¹⁸

Afvalstoffenverordening gemeente Deventer

In de afvalstoffenheffing is de volgende doelstelling opgenomen: 'De toepassing van deze verordening is gericht op de bescherming van het milieu en een schone leefomgeving met inbegrip van een doelmatig beheer van afvalstoffen'.¹⁹

De doelen en prestaties in de Begroting zijn vrij algemeen en voorzichtig geformuleerd. Op meerdere plekken worden termen gebruikt die wel een richting geven, maar niet concreet zijn gemaakt. Er is bijvoorbeeld aangegeven dat huishoudelijk afval zoveel mogelijk gescheiden wordt ingezameld. De richting is duidelijk, namelijk afval scheiden. Onduidelijk is echter wat er verstaan wordt onder *zoveel mogelijk*. Het is achteraf moeilijk vast te stellen wanneer dit doel behaald is en of er bijgestuurd moet worden. In het Grondstoffenplan en andere documenten zijn daarentegen concretere doelen opgenomen. Deze zijn met name gericht op het verminderen van restafval. Onduidelijk hierbij is dat de doelstellingen niet eenduidig zijn. Zo worden er onder meer verschillende streefcijfers en jaartallen genoemd. Dat de doelen voor afvalinzameling niet altijd met elkaar overeenkomen komt mede doordat de manier waarop over de doelstellingen wordt gedacht de afgelopen jaren is veranderd. Voorheen lag de focus op het verminderen van restafval, maar inmiddels is de kwaliteit van afstromen daar als focuspunt bijgekomen.²⁰ Zie ook paragraaf 2.5.2.

Kader 4 - Programma Van Afval Naar Grondstof (VANG)

In 2015 zijn het Ministerie van I&W, de VNG en de NVRD²¹ het programma *Van Afval Naar Grondstof* (VANG) gestart. Dit programma helpt gemeenten bij het opstellen en uitvoeren van beleid voor de scheiding van huishoudelijk afval. Het eerste Uitvoeringsprogramma VANG noemt als doelstelling maximaal 100 kg restafval per jaar (grof en fijn) in 2020 met een verdere afname naar maximaal 30 kg in 2025.²² In een herijking van het Uitvoeringsprogramma VANG uit 2022 wordt geconstateerd dat het doel voor 2020 in de meeste gemeenten nog niet wordt gerealiseerd. Het doel van 30 kg restafval in 2025 wordt in de herijking niet meer genoemd. In de herijking is meer de nadruk komen te liggen op het verhogen van de kwaliteit van ingezamelde huishoudelijke afvalstromen en het verbeteren van de recycling.²³ Het programma VANG is een onderdeel geworden van het bredere programma *Nederland Circulair in 2050*.

Als het gaat om zwerfafval zijn doelen vastgelegd in de vorm van beeldkwaliteitsniveaus. Beeldkwaliteit is een middel om de (gewenste) kwaliteit te beschrijven en vast te leggen. Voor het bepalen van de niveaus wordt gebruik gemaakt van de CROW-beeldsystematiek. In het *Uitvoeringsprogramma visie Leefomgeving* is aangegeven dat afval in beplanting, gras & verharding, en veegvuil goten & kolken minimaal

¹⁶ Aangegeven is dat de doelstelling voorkomt uit regionale Cleantech samenwerking en dat de gemeenten Doesburg en Bronkhorst hier niet bij zijn aangesloten.

¹⁷ Circulus (2020). Strategie 2021-2024, p. 15

¹⁸ Gemeente Deventer (2024). [Afval](#)

¹⁹ Art. 2 Afvalstoffenverordening gemeente Deventer

²⁰ Gemeente Deventer, interview, 28 februari 2024 & Circulus, interview, 10 april 2024

²¹ Koninklijke Nederlandse vereniging voor afval- en reinigingsdiensten

²² Ministerie van I&W e.a. (2014). Uitvoeringsprogramma VANG - Huishoudelijk Afval, p. 10 & 28

²³ Ministerie van I&W e.a. (2022). Uitvoeringsprogramma VANG - Huishoudelijk Afval (herijking), pp. 3 en 4

beeldkwaliteitsniveau C moeten hebben.²⁴ Later is dit niveau aangepast. In de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) staat dat (met uitzondering van recreatiestranden) niveau B wordt gehanteerd.²⁵

Zoals in paragraaf 1.1 al is aangegeven is er in tegenstelling tot huishoudelijk afval voor zwerfafval geen eenduidige landelijk gebruikte definitie. Over wat precies zwerfafval is bestaan verschillende beelden. Voor de een gaat zwerfafval over bijvoorbeeld blikjes en andere kleine verpakkingen. Een ander ziet bijplaatsingen en/of de dumpingen, zoals een bankstel ook als zwerfafval.²⁶ In de DVO hebben Circulus en de gemeente Deventer zwerfafval gedefinieerd, deze definitie wordt sinds 2022 gehanteerd. Zie kader 5.

Kader 5 – Definitie zwerfafval²⁷

'Zwerfvuil is afval dat mensen hebben weggegooid of achtergelaten op plaatsen die daarvoor niet bestemd zijn en afval dat door indirect toedoen of nalatigheid van mensen op zulke plaatsen terecht is gekomen (inclusief vuurwerkresten). Fijn zwerfafval betreft al het afval met een diameter of lengte van 1 tot 10 cm en met zwerfafval met een diameter of lengte groter dan 10 cm betreft grof zwerfafval (niet zijnde grofvuil met een gewicht groter dan 10 kg of een volume groter dan 25 liter).'¹

2.2 Middelen en activiteiten

2.2.1 Middelen

In de gemeentebegroting voor 2024 is €15 miljoen opgenomen voor de afvalinzameling en -verwerking. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:²⁸

Kosten:

1. Inzameling en verwerking door Circulus en verwerkingsbedrijven: €10,8 miljoen
Deze kosten zijn vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO-grondstoffen), die ook de verwerkingskosten van papier en de opbrengsten van papier omvat.
2. Gemeentelijke kosten: €2,5 miljoen
Deze omvatten loonkosten voor diverse teams zoals communicatie, belastingen, financiën, toezicht en handhaving, ondernemingen en vergunningen, en projectrealisatie en -ontwikkeling.
Daarnaast worden hieruit bijdragen betaald voor stadsreiniging en Groen, Natuur en Recreatie (GNR).
3. Overige kosten: €2 miljoen
De belangrijkste posten hier zijn toerekenbare BTW (€1,2 miljoen), kwijtscheldingen (€0,75 miljoen), en externe adviezen (€13.000).

Opbrengsten:

1. Vaste opbrengsten: €9,5 miljoen
2. Variabele opbrengsten: €3,4 miljoen
3. Toeslagen: €0,2 miljoen
4. Opbrengst PMD (Plastic, Metaal en Drankkartons): €0,86 miljoen

Deze opbrengst is gebaseerd op een gemiddelde van de afgelopen drie jaar.

²⁴ Gemeente Deventer (2016). Uitvoeringsprogramma visie Leefomgeving, p. 31

²⁵ Gemeente Deventer (2024). DVO 2024 deel B Buitenruimte, p. 19

²⁶ Circulus, interview II, 22 april 2024 & Gemeente Deventer, interview I, 3 april 2024

²⁷ Gemeente Deventer (2024). DVO 2024 deel B Buitenruimte, p. 19

²⁸ Gemeente Deventer, interview, 10 april 2024

Totaalopbrengsten en tekort

Het totaal van de opbrengsten bedraagt bijna €14 miljoen. Aftrek van de kosten (€15 miljoen) resulteert in een tekort van ongeveer €1 miljoen voor 2024. Dit tekort wordt gedekt uit de reserve afval.²⁹

Kostendekkingspercentage

De gemeente mag met de afvalstoffenheffing geen winst maken om andere gemeentetaken te financieren. De afvalstoffenheffing hoeft echter niet kostendekkend te zijn en kan worden aangevuld uit de algemene middelen, bijvoorbeeld via opbrengsten uit de OZB of de uitkering uit het gemeentefonds.

Hoewel de gemeenteraad kan besluiten om de lasten van de afvalinzameling te dekken uit de algemene middelen, zijn de lasten vaak zo hoog dat het achterwege laten van een specifieke heffing niet realistisch is. De afvalstoffenheffing is zo ingeregeld dat deze de kosten nagenoeg dekt, zie tabel 1. Omdat het kostendekkingspercentage niet hoger mag zijn dan 100% is in de begroting een bedrag gereserveerd voor onvoorziene omstandigheden. Uit de jurisprudentie blijkt duidelijk welke kosten voor het inzamelen en verwerken van afval mogen worden doorberekend.³⁰

jaar	Kostendekkendheid
2020	96%
2021	96%
2022	96%
2023	91%
2024	88%

Tabel 1 – Kostendekkingspercentage gemeente Deventer (2020-2024)

In de begroting is te zien dat het kostendekkingspercentage de laatste twee jaar is afgenomen. Het tekort wordt gedekt uit de reserve afval. Dit kan niet oneindig doorgaan. De stelregel is dat 50% van de verwerkingskosten als minimum voor de reserve wordt aangehouden, dit komt neer op ca. €750.000. Wanneer de reserve onder de ondergrens zakt, moet deze worden aangevuld of het percentage moet worden verlaagd. In de praktijk zal dit waarschijnlijk leiden tot een tariefstijging van het vaste en/of variabele tarief om zo de kosten te kunnen dekken.

Tarieven

De gemeente Deventer hanteert een vast tarief voor de afvalinzameling, ongeacht de grootte van het huishouden. Daarnaast wordt betaald per aangeboden container/zak restafval (variabel tarief), zie tabel 2.³¹

Restafval	Tarief
140 liter container	€ 9,37
240 liter container	€ 16,07
50 liter restafval	€ 3,35

Tabel 2 - Tarieven voor restafval (2024)

Jaarlijks worden de tarieven van de afvalstoffenheffing geïndexeerd. Mensen met een laag inkomen komen automatisch in aanmerking voor kwijtschelding, waarvoor de VNG-normen worden gehanteerd. De toekenning van kwijtschelding is echter niet alleen afhankelijk van het inkomen, maar ook van vermogen, de waarde van een motorvoertuig, een eigen woning of ondernemerschap (ondernemers krijgen nooit kwijtschelding).³²

²⁹ Gemeente Deventer, interview, 27 mei 2024

³⁰ Gemeente Deventer, interview, 27 mei 2024

³¹ Gemeente Deventer, interview I, 2 april 2024

³² Gemeente Deventer, interview I, 23 mei 2024

Van de 46.513 aansluitingen in de gemeente Deventer komen 3.388 aansluitingen (7,3% van het totaal) in aanmerking voor kwijtschelding. De kosten voor kwijtschelding zijn ongeveer €750.000 per jaar.³³

Dekking vaste kosten zwerfafval

Om de vaste kosten van zwerfafval te kunnen dekken, wordt €1,1 miljoen overgeheveld van programma 4 (milieu en duurzaamheid) naar programma 3 (leefomgeving). De afspraken over zwerfafval zijn vastgelegd in de Dienstverleningsovereenkomst (DVO Buitenruimte) met Circulus.³⁴

Incidentele inkomsten zwerfafval

Naast de vaste financiering zijn er incidentele inkomsten voor zwerfafval. Tot en met 2022 ontving de gemeente vanuit de Zwerfafvalvergoeding van Verpact (voorheen Nedvang) een bedrag van €117.000 per jaar voor het voorkomen en opruimen van zwerfafval. Dit budget werd jaarlijks gebruikt voor 4 à 5 deelprojecten. Voor deze projecten moest de gemeente een plan indienen.

Na 2022 bleef er nog €11 miljoen beschikbaar uit dit fonds. Gemeenten konden aanspraak maken op deze middelen door een aanvraag in te dienen, met een maximaal bedrag van €1,14 per inwoner. Veel gemeenten hebben geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. De gemeente Deventer heeft echter de lopende projecten ingediend en verwacht voor 2023 en 2024 het maximale bedrag te ontvangen, wat ongeveer overeenkomt met de vergoeding voor de voorgaande jaren.³⁵

Prullenbakkenvergoeding

Sinds 2023 bestaat er een regeling voor openbare prullenbakken, de Prullenbakkenvergoeding, die eveneens door Verpact wordt verstrekt. In 2023 ontving de gemeente hiervoor €0,76 per inwoner, en voor 2024 wordt een bedrag van €90.000 verwacht. Hoewel deze vergoeding momenteel incidenteel is, wordt verwacht dat deze structureel zal worden.³⁶

Vanuit het bestuursakkoord van de gemeente Deventer is voor de periode 2023-2026 €50.000 (programma 4) extra beschikbaar voor de inzet op zwerfafval. De aanpak van zwerfafval voor 2023 omvatte de volgende maatregelen:

- Een onderzoek naar de wenselijkheid en mogelijkheden van cameratoezicht om de effectiviteit van het Team Toezicht & Handhaving te vergroten;
- Verbetering monitoringssysteem van illegale stort;
- Het rijden van extra rondes door het Team Toezicht & Handhaving op hotspots in het buitengebied;
- Gemeentelijke bijdrage aan activiteiten voor het plasticvrij maken van de IJssel.
- Het plaatsen van extra prullenbakken in het centrum en het houden van een schoonmaakactie in samenspraak met de ondernemers.³⁷

2.2.2 Activiteiten

Om de doelen met betrekking tot de afvalinzameling en het tegengaan van zwerfafval te bereiken voert de gemeente Deventer verschillende activiteiten uit. Zie figuur 3.

³³ Gemeente Deventer, interview I, 2 april 2024

³⁴ Gemeente Deventer, Interview I, 25 mei 2024

³⁵ Gemeente Deventer, interview I, 25 mei 2024

³⁶ Gemeente Deventer, interview, 10 april 2024

³⁷ Gemeente Deventer (2022). Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij, Betrokken en Bevlogen

Figuur 3 – Overzicht activiteiten afvalinzameling en tegengaan zwerfafval

Afvalinzameling en beheer buitenruimte

De gemeente Deventer onderscheidt 26 soorten huishoudelijk afval die afzonderlijk ingezameld worden.³⁸ De gemeente Deventer en Circulus hebben afspraken gemaakt over het inzamelen van afval en het beheer van de buitenruimte (deel reiniging), zie paragraaf 2.3.

Maatregelen grondstoffenplan

In het *Uitvoeringsprogramma maatregelen grondstoffenplan* (2020) zijn maatregelen opgenomen die een bijdragen moeten leveren aan de doelen van de gemeente Deventer. Per maatregel zijn acties benoemd en zijn een doelstelling, te verwachten effecten en tijdsplan opgenomen. Ook is aangegeven wanneer de acties worden uitgevoerd, wie dit doet en hoe het effect gemeten kan worden. In Bijlage 1 is een overzicht van de maatregelen, inclusief doelstellingen en acties opgenomen.

Afvalstoffenverordening

In de *Afvalstoffenverordening gemeente Deventer* zijn regels opgenomen over de inzameling van afval en het beheer van de buitenruimte. Zo is bijvoorbeeld aangegeven hoe afval aangeboden moet worden (art. 10) en wat

³⁸ Art. 7 lid 2, Afvalstoffenverordening gemeente Deventer

bedrijven die eten en drinken verkopen moeten doen om zwerfafval te voorkomen (art. 16). De verordening is gebaseerd op een modelverordening van de VNG.³⁹

Aanpak zwerfafval

In april 2023 is via een raadsmededeling de extra inzet voor zwerfafval toegelicht. De aanpak bestaat uit 1) Onderzoek naar de wenselijkheid en mogelijkheden cameratoezicht, 2) Verbetering monitoringssysteem illegale stort, 3) Extra rondes Team Toezicht & Handhaving op hotspots buitengebied, 4) Gemeentelijke bijdrage activiteiten plasticvrij maken van de IJssel, en 5) Het plaatsen van extra prullenbakken in het centrum en het houden van een schoonmaakactie in samenspraak met de ondernemers.⁴⁰

Toezicht en handhaving

In het *VTH-uitvoeringsprogramma 2024* zijn de geprioriteerde handhavingstaken voor de fysieke leefomgeving beschreven. Voor afval geldt onder andere dat bijplaatsingen worden gecontroleerd. Daarnaast worden ook preventieve acties uitgevoerd, zoals gesprekken met inwoners. Een van de principes is dat voorkomen beter is dan genezen. Aangegeven is dat het doen naleven van wetten en regels voorop staat.⁴¹ Zie voor meer informatie het VTH-uitvoeringsprogramma (Productblad 1, pagina 18).

Uit de beleidsdocumenten blijkt duidelijk welke activiteiten de gemeente Deventer uitvoert of door Circulus laat uitvoeren. De activiteiten zijn helder verwoord en sluiten over het algemeen aan op de ambities en doelen. Voor de afzonderlijke maatregelen in het Uitvoeringsprogramma grondstoffen is inzichtelijk gemaakt aan welke doelen het moet bijdragen. Positief is ook dat duidelijk is gemaakt wie wanneer wat moet doen en dat er aan de voorkant is nagedacht over de wijze van monitoren. In het Grondstoffenplan is aangegeven dat er ook maatregelen worden genomen om preventie (refuse) te bevorderen. Opvallend is echter dat de genoemde maatregelen in het onderliggende Uitvoeringsprogramma allemaal gericht zijn op afvalinzameling.

2.3 Organisatie en samenwerking

2.3.1 Interne organisatie

Er zijn meerdere medewerkers die zich direct of indirect met afval bezighouden.

De programmamanager heeft de taak om de inhoudelijke opdracht en de aanpak van het programma te definiëren. Dit begint met het onderzoeken en concretiseren van de doelen die de gemeente wil bereiken. Samen met de betrokkenen bepaalt de programmamanager welke strategieën en inspanningen nodig zijn, en verbindt hier de juiste middelen aan. Naast het definiëren van doelen en strategieën, ontwerpt de programmamanager een programmaorganisatie die past bij de uitdagingen van het afvalbeheer. Dit omvat omgevings- en risicoanalyses, evenals het opstellen van een effectieve stuurmethode.⁴²

Een cruciale rol binnen het afvalbeheer wordt vervuld door de programma-onderdeelmanager/projectleider. Deze persoon vervult een schakelfunctie en is betrokken bij de beleidsontwikkeling en is tevens het aanspreekpunt voor Circulus. Deze persoon is ondergebracht bij het team PRO maar zou feitelijk ook voor een deel bij het team Beleid moeten zitten. De beleidscapaciteit voor afval is een aantal jaren geleden uit de gemeentelijke organisatie gehaald en overgebracht naar Circulus. Al in de periode 2005 tot 2007 hebben portefeuillehouders en medewerkers van de gemeenten die deelnamen aan Berkel Milieu en Circulus met de bedrijven een visie vastgesteld voor de toekomst van de afvalverwijdering: Afval 2030. De bedrijven werden

³⁹ Gemeente Deventer, interview, 9 april 2024

⁴⁰ Gemeente Deventer (2023). Raadsmededeling: extra inzet zwerfafval op basis van het bestuursakkoord

⁴¹ Gemeente Deventer (2023). VTH Uitvoeringsprogramma 2024, p.12

⁴² Gemeente Deventer (2016). Vacaturetekst

niet meer louter uitvoeringsorganisaties maar ook verantwoordelijk voor beleids- en communicatieadvies. Het Afval 2030 programma had kennis en ervaring nodig voor de ontwikkeling van vernieuwend gemeentelijk afvalbeleid. Dat zou goedkoper zijn wanneer gemeenten het niet afzonderlijk zouden hoeven uit te voeren. Beleids- en implementatiekennis, opgedaan in het werkgebied, zou zo ook behouden kunnen worden.⁴³ Circulus stelt in principe in samenspraak met de betreffende gemeente het te voeren beleid op. Het nieuwe grondstoffenplan voor Deventer wordt opgesteld door een externe partij.

De gemeente heeft ook diverse specialisten die bijdragen aan het afvalbeheer, waaronder een adviseur toezicht en handhaving, (strategische) communicatieadviseurs, juridisch medewerker, financieel medewerker, Business Controller, fiscaal jurist (belastingen).

Uit de interviews blijkt dat de taken en verantwoordelijkheden voor de betrokkenen binnen de gemeente Deventer over het algemeen duidelijk zijn. Deze worden vastgelegd in Planning jaarcyclus gesprekken (PJC). Er is echter geen overkoepelend document waarin verschillende taken/rollen met betrekking tot afval zijn vastgelegd.

Circulus

Circulus is de uitvoerende partij en de gemeente is zowel opdrachtgever als mede-eigenaar. Zo doet Circulus voor gemeente Deventer: 1) de afvalinzameling, en 2) het beheer van de buitenruimte (deel reiniging). Zwerfafval maakt hier onderdeel van uit. De opdrachtgeversrol wordt ingevuld via een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). De DVO bestaat uit drie delen:

1. Deel A bevat de algemene afspraken. In dit deel staan bijvoorbeeld afspraken over het uittreden van een gemeente en wat de consequenties hiervan zijn.
2. Deel B bevat de afspraken over de diensten die Circulus voor de gemeente uitvoert. Het is dus een inhoudelijke beschrijving van de opdracht. Voor Grondstoffen, Buitenruimte en Sociaal zijn aparte DVO's. De DVO-grondstoffen is in 2008 opgesteld en sindsdien niet meer aangepast. Deze is daarmee sterk verouderd. Op moment van schrijven (mei 2024) wordt de DVO-grondstoffen herzien.
3. Deel C gaat over de financiële gevolgen van de opdracht. Hierin staan ook de tarieven. Eén keer in de drie jaar wordt de kostenonderbouwing door een accountant beoordeeld en vindt er een herijking van de tarieven plaats.

Deel A is statisch en verandert niet of nauwelijks en is voor alle gemeenten in het werkgebied van Circulus gelijk. Deel B en C zijn gemeente specifiek.

Kader 6 - Circulus

Circulus is in 2014 ontstaan uit een fusie van Circulus en Berkel Milieu. De gemeente Deventer is samen met acht andere gemeenten zowel opdrachtgever als aandeelhouder van Circulus.⁴⁴ Circulus richt zich op het afval- en grondstoffenbeheer en het beheer van de openbare ruimte. Het werkgebied telt ruim 470.000 inwoners. Verspreid over zeven locaties werken er bij Circulus ruim 650 mensen. Circulus heeft de volgende missie: "*Wij zien een mooie, aantrekkelijke wereld voor ons waarin het prettig is om te leven. Onze beschikbare bronnen benutten we maximaal, voor verspilling is geen plaats meer. We werken samen aan duurzame, houdbare oplossingen. Een inclusieve wereld waarin iedereen naar vermogen meedoet. We laten de aarde beter achter.*"⁴⁵

Circulus verzamelt het afval in en brengt het vervolgens naar verschillende verwerkers. Hiervoor zijn samen met AVU en ROVA-aanbestedingen gedaan. Door samen te werken in Cirkelwaarde is er een groot volume ontstaan, dit maakt het

⁴³ Circulus (2022). De weg van afval naar circulariteit

⁴⁴ Het deelnemingspercentage van de gemeente Deventer is 21,83% (bron: Gemeente Deventer (2023). Begroting 2024). De andere deelnemende gemeenten zijn Apeldoorn, Bronckhorst, Brummen, Doesburg, Epe, Lochem, Voorst en Zutphen.

⁴⁵ Circulus (2024). [Beleid en organisatie | Onze diensten](#)

aanbesteden makkelijker en goedkoper. Het gaat hierbij niet alleen om de prijs. Circulus brengt de volgende afvalstromen naar:

<u>Afvalstromen:</u>	<u>Verwerker:</u>
GFT	Attero Wilp
PMD	Attero Wijster
Papier	Van Gerrevink
Verpakkingsglas	Pre Zero
Textiel	ReShare
Restafval	Twence

2.3.2 Samenwerking

De samenwerking tussen de gemeente en Circulus wordt over het algemeen als positief ervaren.²⁸ Beide partijen werken volgens geïnterviewden goed samen in de uitvoering van het afvalbeheer. Er zijn echter enkele knelpunten, vooral na interne wisselingen binnen Circulus, die soms voor wat stroefheid in de samenwerking zorgen. Gelukkig verbeteren deze situaties volgens een geïnterviewde wel.⁴⁶ Over het algemeen zijn de taken en verantwoordelijkheden duidelijk vastgelegd⁴⁷, maar de rol van de gemeente in bijvoorbeeld de communicatie is volgens een geïnterviewde niet altijd helder. Er is binnen de gemeente behoefte aan een duidelijke rolverdeling, met name wie verantwoordelijk is voor welke communicatie – Circulus of de gemeente. Hier moeten nog heldere afspraken over gemaakt worden.⁴⁸

Een geïnterviewde van Circulus geeft aan dat de samenwerking soms als “complex” ervaren wordt. Dit komt vooral door de verschillende rollen die de gemeente vervult. De gemeente kan bijvoorbeeld als opdrachtgever andere prioriteiten hebben dan als aandeelhouder. Een concreet voorbeeld hiervan is de jaarlijkse indexering. Hoewel de gemeente in de aandeelhoudersvergadering akkoord ging met de indexering, ontstond er later discussie vanuit de rol van opdrachtgever die het niet eens was met deze beslissing.⁴⁹

Bovendien is de samenwerking tussen de verschillende gemeenten die met Circulus werken beperkt, omdat elke gemeente vanuit haar bredere maatschappelijke doelen andere prioriteiten stelt en verschillende wensen en behoeften heeft. Dit vraagt veel maatwerk van Circulus en bemoeilijkt de coördinatie.⁵⁰

Overleggen

De overleggen tussen de gemeente en Circulus vinden zowel gestructureerd als ad hoc plaats. Gestructureerde overleggen vinden op verschillende momenten en in verschillende samenstellingen plaats, zie kader 7. Ad hoc overleggen worden georganiseerd om actuele zaken te bespreken die op dat moment relevant zijn, zoals klachten van bewoners of andere urgente kwesties. Deze overleggen zorgen ervoor dat er snel ingespeeld kan worden op nieuwe ontwikkelingen en dat problemen tijdig worden aangepakt.⁵¹

Kader 7- Structureel overleg⁵²

1. Wekelijkse Overleggen:
Frequentie: Wekelijks
Inhoud: Bespreking van diverse actuele onderwerpen, waaronder financiën en operationele kwesties.
Deelnemers: Gemeente en Circulus

⁴⁶ Gemeente Deventer, interview III, 2 april 2024

⁴⁷ Circulus, interview I, 22 april 2024

⁴⁸ Gemeente Deventer, interview III, 2 april 2024

⁴⁹ Circulus, interview II, 22 april 2024

⁵⁰ Circulus, interview III, 22 april 2024

⁵¹ Circulus, interview I, 22 april 2024

⁵² Gemeente Deventer, interview I, 27 mei 2024; Gemeente Deventer, interview I, april 2024; Circulus, Interview I, 22 april 2024

2. Kwartaaloverleggen:
Frequentie: Per kwartaal
Inhoud: Bespreking van de kwartaalrapportage om de voortgang te evalueren en eventuele aanpassingen te bespreken.
Deelnemers: Gemeente en Circulus
3. Kwartaaloverleg communicatie
Frequentie: Per kwartaal
Inhoud: Bespreking samenwerking, terugblikken voorafgaande periode, aandachtspunten communicatie en inzet bepalen,
Deelnemers: Gemeente en Circulus
4. Overleg met Beleidsambtenaren (werkgroep grondstoffen):
Frequentie: Elke zes weken
Inhoud: Trends in de afvalverwerking, innovaties en pilots. Daarnaast kunnen experts van andere afvalverwerkers informatie delen over specifieke onderwerpen, zoals PMD (Plastic, Metaal en Drinkpakken).
Deelnemers: Beleidsambtenaren van alle "Circulus-gemeenten"
5. Bestuurlijk Overleg:
Frequentie: Een a twee keer per jaar
Inhoud: Bespreking van actuele onderwerpen en strategische/bestuurlijke onderwerpen om de samenwerking en lange termijn doelstellingen te evalueren en bij te sturen.
Deelnemers: Gemeente en Circulus

Innovaties

Ontwikkelingen en verwachtingen vanuit de gemeente, zoals de circulaire economie, hebben ook invloed op Circulus. De gemeente heeft echter beperkte capaciteit en is afhankelijk van Circulus voor innovaties. Circulus werkt aan innovaties en volgt veranderende wetgeving op nationaal en Europees niveau op de voet. Ze zijn bijvoorbeeld koploper in het elektrificeren van hun wagenpark, met als doel om tegen 2030 volledig elektrisch te zijn.⁵³ Andere innovatieve ideeën zijn bijvoorbeeld:

- Een bankje gemaakt van poep, olifantenpoep. Deze duurzame bank is samen met de dierentuin in Amsterdam ontwikkeld door Circulus. Van biobased zitbanken en prullenbakken, faunarasters, hekwerken, reflectorpalen, plantenbakken tot circulaire schuttingen, Circulus maakt het met het oogpunt van verduurzamen van openbare ruimtes. Naast kant-en-klare eindproducten kan er ook maatwerk geleverd worden. De producten zijn gemaakt van afvalstromen uit natuurvezel en kunststof.
- In 2022 is de Deventer Innovatieprijs 2022 uitgereikt. Deze prijsuitreiking is in samenwerking met Gemeente Deventer en het Cambio Innovatiefonds georganiseerd. Deze prijs is bedoeld om startende ondernemers te inspireren om hun innovatieve ideeën concreet vorm te geven in een businessplan. Hierbij ligt de focus op welke sociale of duurzame impact zij gaan hebben op de Deventer samenleving.
- Circulus streeft naar het bedenken van innovatieve manieren om restmaterialen een tweede leven te geven. Dankzij de samenwerking met LooX kunnen ze het resthout dat vrijkomt bij het productieproces van badmeubels, gebruiken voor de bouw van onder andere unieke insectenhôtels.

Hoewel Circulus aan innovaties werkt, vinden twee geïnterviewde van de gemeente deze inspanningen beperkt en te langzaam gaan. De gemeente kijkt vanuit een ander perspectief naar innovaties en staan voor veel meer dingen aan de lat om duurzaam te zijn. De geïnterviewden geven aan dat de gemeente naar meer en snellere innovaties zoekt om effectief in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen.⁵⁴

⁵³ Circulus interview, 10 april 2024

⁵⁴ Gemeente Deventer, interview, 26 mei 2024 & interview II, 3 april 2024

2.4 Informatievoorziening

Zowel voor afvalinzameling als voor zwerfafval worden door Circulus diverse rapportages opgesteld over de voortgang. Ook zijn er onderzoeken uitgevoerd naar verschillende onderwerpen. Zie kader 8.

Kader 8 – Rapportages Circulus

Monitoring Grondstoffenplan Deventer

Jaarlijks wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van het Grondstoffenplan. De monitoring bevat onder andere een stand van zaken per maatregel en cijfers over verschillende afvalstromen.

Rapportage samenstelling afval

Eureco voert in opdracht van Circulus jaarlijks een analyse uit naar de samenstelling van fijn huishoudelijk afval. Uit de rapportage blijkt onder meer wat de samenstelling van fijn huishoudelijk restafval is. Deze rapportage wordt gelijktijdig met de monitoring van het Grondstoffenplan naar de raad gestuurd.

Kwartaalrapportage grondstoffen Deventer

Deze rapportage noemt 1) door Circulus uitgevoerde acties in het afgelopen kwartaal, 2) markt- en beleidsontwikkelingen, en 3) de kwaliteit en kwantiteit van de grondstofstromen.

Doorlopende klanttevredenheidsonderzoek

Circulus laat elk kwartaal een klanttevredenheidsonderzoek uitvoeren. In dit onderzoek kunnen inwoners aangeven hoe zij aankijken tegen de diensten van Circulus. In dit onderzoek wordt onder andere gevraagd naar de tevredenheid van de aanbiedingsmogelijkheden, het contact met Circulus en het recycleplein.⁵⁵

Jaarrapportage buitenruimte

Deze rapportage is in 2024 in de DVO-deel B buitenruimte opgenomen en zal in 2025 voor het eerst verschijnen.

Kwartaalrapportage buitenruimte Deventer

In de deze rapportage worden 1) uitgevoerde acties beschreven, 2) gesignaleerde beleidsontwikkelingen genoemd, en 3) aangegeven in hoeverre de beoogde kwaliteit behaald is. Voor verschillende onderdelen (waar onder zwerfafval) wordt aan de hand van de CROW-systematiek de beeldkwaliteit bepaald.

Onderzoeken

Een van de uitgevoerde onderzoeken is het onderzoek *Effectiviteit afvalbeleid Deventer (2023)*. Onderzocht is in hoeverre diftar in combinatie met bronscheiding van PMD nog steeds de meest effectieve en efficiënte manier is voor Deventer. Zie ook paragraaf 2.6. Een ander voorbeeld betreft het rapport *De weg van afval naar circulariteit (2022)*. In deze door Circulus opgestelde rapportage wordt zowel een terugblik op de resultaten gegeven als een vooruitblik op de circulaire uitdagingen.

Voor zowel de kwartaalrapportage over grondstoffen als voor de kwartaalrapportage over buitenruimte geldt dat er in 2023 een verbetering is gemaakt. De rapportages hebben een nieuwe vorm en een aangepaste structuur.⁵⁶ Jaarlijks ontvangt de gemeenteraad de monitoring van het Grondstoffenplan. Daarnaast is de raad via raadsmededelingen geïnformeerd over ontwikkelingen op het gebied van afval.⁵⁷ Ook wordt de raad via de reguliere P&C cyclus op hoofdlijnen geïnformeerd.

⁵⁵ Circulus (2024). Kwartaalrapportageklanttevredenheidsonderzoek Circulus

⁵⁶ Circulus (2024). Kwartaalrapportage grondstoffen Deventer – 4^e kwartaal 2023, p. 4 & Circulus (2024). Kwartaalrapportage buitenruimte Deventer – 4^e kwartaal 2023, p. 3

⁵⁷ Bijvoorbeeld: Gemeente Deventer (2023). Raadsmededeling derde meting grondstoffenplan 2020 – 2024 (12 september 2023) & Gemeente Deventer (2023). Ontwikkelingen afval inclusief cameraonderzoek (19 december 2023)

Dataverzameling

Een geïnterviewde geeft aan dat Circulus veel data verzamelt over de afvalinzameling.⁵⁸ Nu kan deze data nog niet (realtime) met de gemeente gedeeld worden. Hoewel het wel steeds beter gaat blijkt in de praktijk dat het erg lang duurt voordat data gedeeld wordt. De data is nodig om specifiek beleid te kunnen maken. Het gaat hier bijvoorbeeld over het krijgen van informatie van Circulus over bijplaatsingen, locaties en gewicht per container. Een goed dashboard met specifieke (realtime) informatie op wijkniveau, met onder andere trendanalyses zou volgens de geïnterviewde voor de gemeente een goede toevoeging zijn. Dit past ook binnen de visie van onder andere het team Toezicht en Handhaving waarbij meer ingezet wordt op preventie.⁵⁹ Het belang van (tijdige) data is tevens van belang voor het kunnen beoordelen hoe effectief het beleid is. Een geïnterviewde geeft aan dat je als gemeente wilt weten wat het effect van preventieve maatregelen is, je dit wilt terug kunnen zien in de cijfers. Als voorbeeld worden maatregelen genoemd gericht op het terugdringen van bijplaatsingen bij containers. Ook het laat aanleveren van data maakt het moeilijk om snel te kunnen reageren op ontwikkelingen in wijken waar bijvoorbeeld sterk vervuild plastic wordt aangetroffen.⁶⁰

Ditzelfde beeld wordt door Circulus gedeeld. Ook Circulus wil graag een dashboard met (realtime) informatie waarop gestuurd kan worden.⁶¹ Binnen Circulus wordt aangegeven dat data steeds belangrijker wordt, maar dat er nog niet altijd wat mee gedaan wordt. Dit komt omdat er meer onderzoek nodig is om uit de data conclusies te kunnen trekken. Circulus geeft aan dat eerst scherp moet zijn welke vragen met data beantwoord moeten worden.⁶²

2.5 Doelbereiking

In paragraaf 2.1 is geconstateerd dat er voor de afvalinzameling op meerdere momenten, in verschillende documenten en op verschillende wijzen doelen zijn geformuleerd. De mate waarin het doel bereikt wordt is daarom niet eenduidig te beantwoorden. Dit hangt namelijk af van welk doel als uitgangspunt wordt genomen.

In deze paragraaf zijn enkele ontwikkelingen van de afvalinzameling geschetst aan de hand van cijfers, vergelijkingen met andere gemeenten, uitkomsten uit andere onderzoeken en interviews. Voor zwerfafval geldt dat de mate waarin het doel bereikt wordt eenvoudiger inzichtelijk is te maken.

2.5.1 Restafval en scheidingspercentage

Sinds 2013 werkt de gemeente Deventer met gedifferentieerde tarieven (Diftar). In 2016 is de frequentieverlaging van de restafvalinzameling ingevoerd. Beide maatregelen hebben een grote impact gehad op het scheidingsgedrag van inwoners in Deventer.⁶³ Zie figuur 4.

⁵⁸ Gemeente Deventer, interview I, 3 april 2024; interview II, 3 april 2024 & Circulus, interview III, 22 april 2024

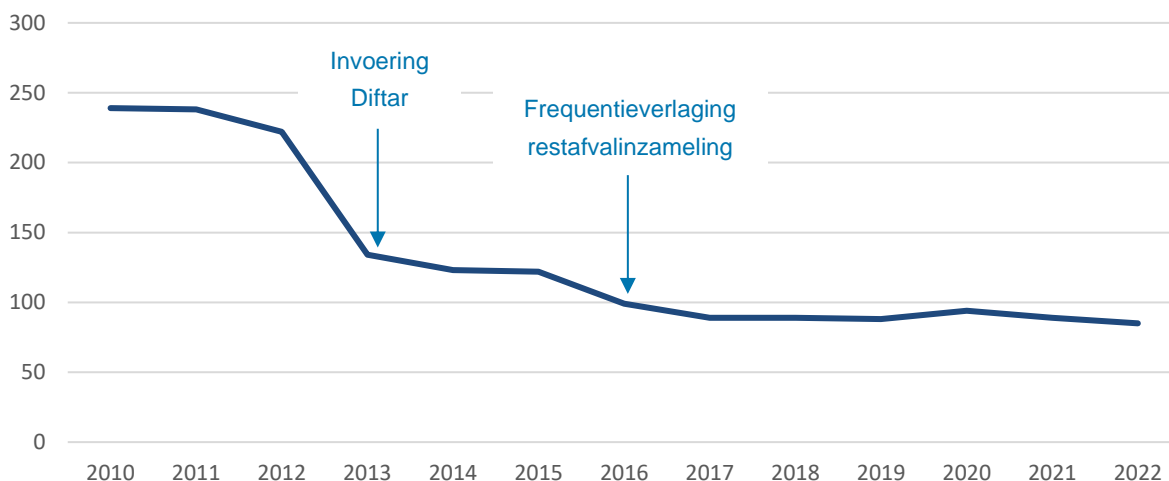
⁵⁹ Gemeente Deventer, interview I, 3 april 2024

⁶⁰ Gemeente Deventer, interview II, 3 april 2024

⁶¹ Circulus, interview III, 22 april 2024

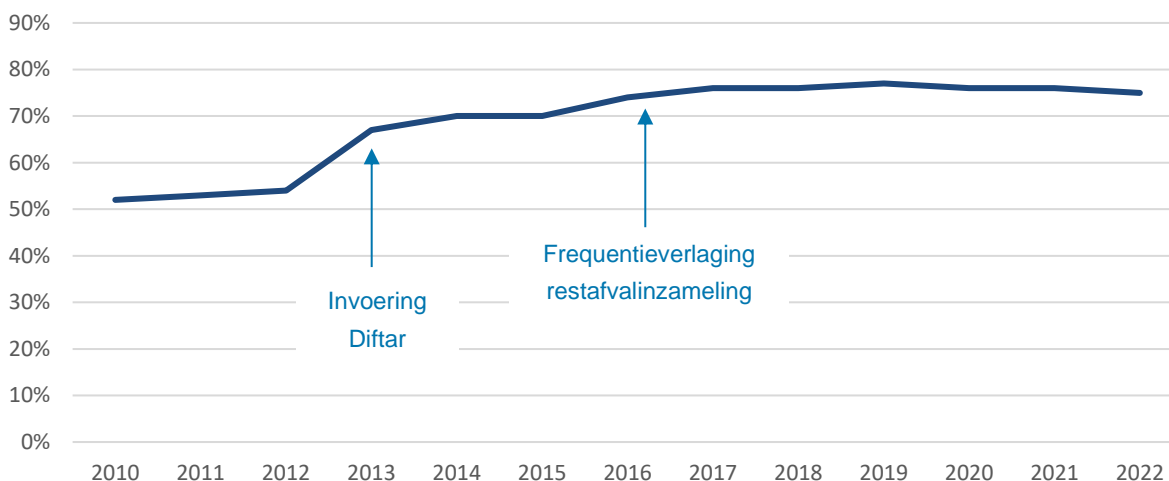
⁶² Circulus, interview III, 22 april 2024

⁶³ Circulus (2023). Monitoring Grondstoffenplan Deventer 2020-2024 - juli 2023, p. 5

Figuur 4 - Hoeveelheid huishoudelijk restafval grof + fijn - Deventer (kg per inwoner)⁶⁴

In 2010 bedroeg de hoeveelheid huishoudelijk restafval bijna 240 kilo per persoon. In 2016 daalde dit tot net onder de 100 kilo. Sindsdien zijn er geen grote wijzigingen meer geweest en is de hoeveelheid ingezameld huishoudelijk restafval per persoon redelijk stabiel. In 2022 heeft ruim 26% van de gemeenten minder dan 100 kilo restafval per inwoner.⁶⁵ Het is belangrijk om op te merken dat de daling van het restafval (tussen 2010-2016 ca. 140 kg) slechts gedeeltelijk verklaard kan worden door de toename van afvalscheiding (ca. 60 kg⁶⁶). Onduidelijk is waar het overgebleven deel (voor de periode 2010-2016 ca. 80 kg) gebleven is. In de terugblik *De weg van afval naar circulariteit* zijn als mogelijke verklaringen genoemd:⁶⁷ 1) ander inkoopgedrag van inwoners, 2) lichtere verpakkingen en andere innovaties die het gewicht van consumptiegoederen verminderen, en 3) verdrijving van bedrijfsafval uit het huishoudelijk afval, en 4) uitwijk van huishoudelijk afval naar bedrijfsafval. In figuur 5 is de toename van het scheidingspercentage in Deventer weergegeven.

Figuur 5 - Scheidingspercentage totaal huishoudelijk afval - Deventer⁶⁸

In 2010 lag het scheidingspercentage van het totale huishoudelijk afval net boven de 50%. Sinds 2016 schommelt dit percentage rond de 75%. De beperkte schommelingen sinds 2016 zijn volgens Circulus te

⁶⁴ CBS & Rijkswaterstaat (2024). [Afvalmonitor Databank](#)

⁶⁵ Rijk (2024). [Huishoudelijk afval scheiden en recyclen](#)

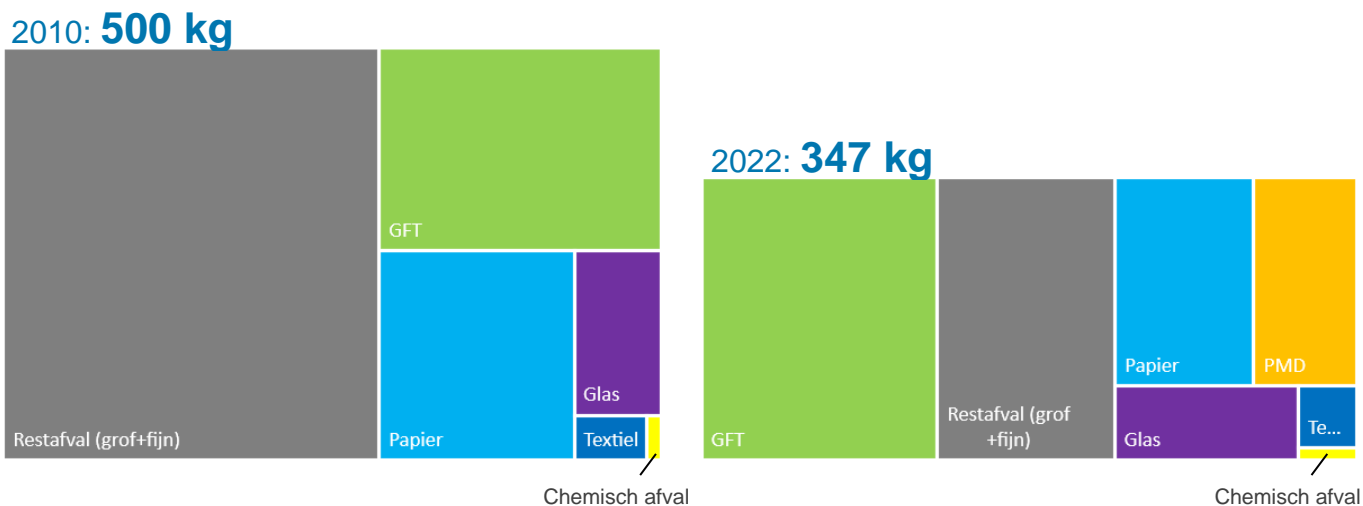
⁶⁶ Totaal gescheiden ingezameld 2010: ca. 180 kg. Totaal gescheiden ingezameld 2016: ca. 240 kg. Bron: CBS & Rijkswaterstaat (2024). [Afvalmonitor Databank](#)

⁶⁷ Circulus (2022). *De weg van afval naar circulariteit*, pp. 10 & 19

⁶⁸ CBS & Rijkswaterstaat (2024). [Afvalmonitor Databank](#)

verklaren door vermindering van de hoeveelheid tuinafval bij droge zomers en minder bouw- en sloopafval doordat de bouw in Nederland is afgeremd. Beide stromen worden voor het overgrote deel gerecycled en beïnvloeden daarmee het scheidingspercentage.⁶⁹ Bij ongeveer een kwart van de gemeente wordt in 2022 het huishoudelijke afval voor minimaal 75% gescheiden.⁷⁰

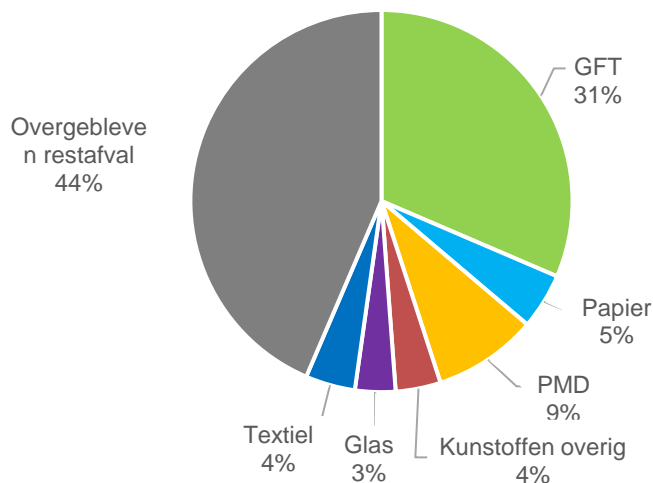
In figuur 6 is de verdeling van de verschillende huishoudelijke afvalstromen voor de gemeente Deventer weergegeven. Het gaat om de jaren 2010 en 2022.

Figuur 6 – Totaal huishoudelijk afval en verdeling naar categorie – Deventer (2010 & 2022)⁷¹

Groente- fruit- en tuinafval vormt in 2022 de grootste afvalstroom in het huishoudelijke afval. Restafval is qua omvang in kilo's de tweede stroom.

Ondanks de toename van het scheidingspercentage bevat het fijn huishoudelijk restafval nog veel afval dat recyclebaar is. Dit blijkt uit de jaarlijkse analyse van Eureco, zie figuur 7.

Figuur 7 – Verdeling fijn huishoudelijk restafval – Deventer (2022)⁷²

Uit de analyse van 2022 blijkt dat meer dan de helft (ca. 56%) van het fijn huishoudelijk restafval recyclebaar is, GFT vormt daarin de grootste categorie. Circa 44% van het fijne restafval is niet recyclebaar.

⁶⁹ Circulus (2023). Monitoring Grondstoffenplan Deventer 2020-2024 - juli 2023, p. 6

⁷⁰ Rijk (2024). [Huishoudelijk afval scheiden en recyclen](#)

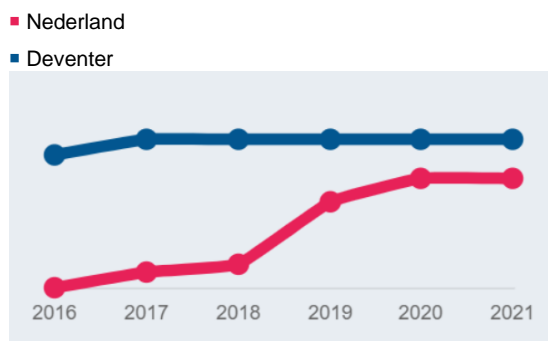
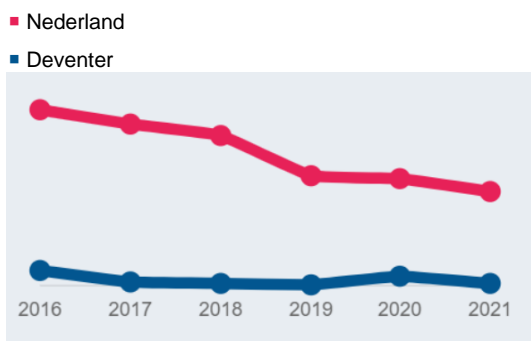
⁷¹ CBS & Rijkswaterstaat (2024). [Afvalmonitor Databank](#)

⁷² Eureco (2023). Rapportage hoeveelheid, samenstelling en scheiding van fijn huishoudelijk afval 2022

In kader 9 is weergegeven hoe Deventer zich ontwikkelt ten op zichte van andere gemeenten.

Kader 9 – Vergelijking andere gemeenten (afvalinzameling)

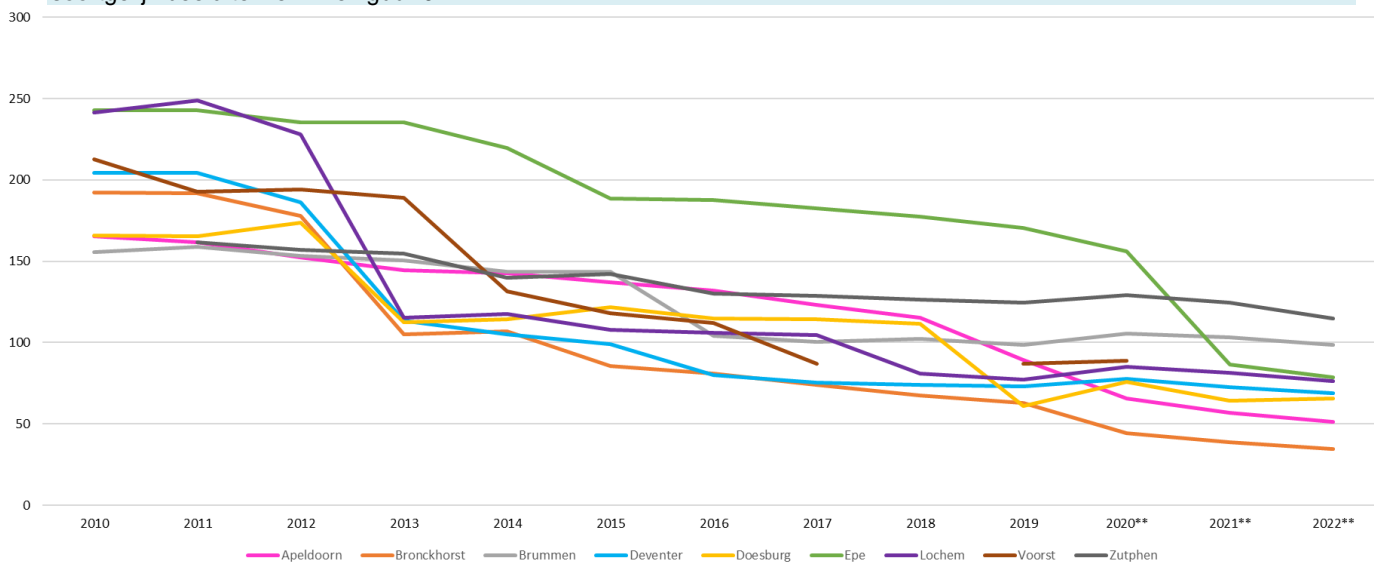
In de monitoring van het grondstoffenplan 2023 geeft Circulus aan dat Deventer een van de koplopers in Nederland is als het gaat om afvalinzameling. In vergelijking met andere stedelijke gemeenten (G40) haalt alleen de gemeente Apeldoorn vergelijkbare resultaten.⁷³ De NVRD (Koninklijke Nederlandse vereniging voor afval- en reinigingsdiensten) heeft een benchmark huishoudelijk afval ontwikkeld.⁷⁴ In figuur 8a en 8b is weergegeven hoe Deventer scoort ten op zichte van het landelijk gemiddelde.

Figuur 8a – Ontwikkeling restafval (kg/inwoner)

Figuur 8b – Ontwikkeling afvalscheiding (%)⁷⁵

Op landelijk niveau is een duidelijke dalende lijn te zien als het gaat om de ontwikkeling van huishoudelijk afval en een stijgende lijn als het gaat om de ontwikkeling van het afvalscheidingspercentage. De hoeveelheid huishoudelijk afval en het scheidingspercentage in Deventer zijn de afgelopen jaren nagenoeg gelijk gebleven. Op regionaal niveau is een soortgelijk beeld te zien. Zie figuur 9.

Figuur 9 – Ontwikkeling huishoudelijk restafval (kg/inwoner - per gemeente)⁷⁶

In alle gemeenten in de regio is sprake van een daling van de hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner. Tussen 2013 en 2019 was Deventer samen met Bronckhorst koploper in de regio. Sinds 2019 is dit niet meer het geval en zijn er andere gemeenten die soortgelijke of betere resultaten halen.

⁷³ Circulus (2023). Monitoring Grondstoffenplan Deventer 2020-2024 - juli 2023, p. 6

⁷⁴ Zie www.benchmarkafval.nl voor meer informatie over de benchmark van de NVRD.

⁷⁵ Inclusief grof restafval, inclusief nascheiding. Bron: NVRD (2024). [Benchmark Huishoudelijk afval](#)

⁷⁶ Voor deze figuur is uitgegaan van de CBS-cijfers. Deze cijfers kunnen iets afwijken van de cijfers die Circulus hanteert. In tegenstelling tot Circulus neemt het CBS bouw- en sloopafval (verbouwingsrestafval) mee bij het grof restafval. Circulus daarentegen neemt in tegenstelling tot het CBS afkeur mee bij het restafval. Bron: CBS (2024). [Huishoudelijk afval per gemeente per inwoner](#) & Circulus, e-mail, 25 april 2024.

2.5.2 Kwaliteit afvalstromen

Zoals in paragraaf 2.1 al is aangegeven is naast de hoeveelheid afval ook de kwaliteit van afstromen een focuspunt geworden. Volgens de Vereniging van afvalbedrijven is de kwaliteit van ingezameld **GFT** vaak onder de maat. Een kwart van alle ingezamelde GFT-vrachten zit boven de kwaliteitsnorm. Van GFT wordt compost gemaakt. De afnemers hiervan hanteren steeds hogere kwaliteitseisen waardoor volgens de Vereniging Afvalbedrijven een potentieel afzetprobleem ontstaat.⁷⁷ Oud **papier** en karton in Nederland is relatief schoon. De hoeveelheid 'productvreemde vervuiling' en papier en karton dat niet droog en schoon is, is de afgelopen jaren echter toegenomen.⁷⁸ Een geïnterviewde geeft aan dat de hoeveelheid schoon papier afneemt, doordat mensen minder kranten lezen en ook ander drukwerk minder wordt. Veel verpakkingsmateriaal dat bestaat uit karton neemt juist toe.⁷⁹

De NVRD geeft aan dat een significant deel van het ingezamelde **textiel** wordt afgekeurd of laagwaardig wordt verwerkt.⁸⁰ Volgens een geïnterviewde neemt de kwaliteit van ingezameld textiel af doordat mensen hun oude kleding vaker aanbieden aan tweedehandswinkels of verkopen. Hetgeen wat overblijft is van slechtere kwaliteit. Vanuit circulariteit gedacht is het volgens de geïnterviewde natuurlijk wel goed dat kleding doorverkocht wordt.⁸¹ Bij **PMD** is volgens de geïnterviewde eenzelfde patroon zichtbaar. Doordat de flesjes met statiegeld van goede kwaliteit eruit worden gehaald gaat de kwaliteit van het geheel naar beneden. Volgens de geïnterviewde leidt het succes van apart inzamelen weer tot nieuwe problemen.⁸² Rond ingezameld PMD spelen ook andere problemen, zie kader 10.

Kader 10 – Keuring ingezameld PMD

Bedrijven die verpakkingen gebruiken voor consumenten zijn verantwoordelijk voor het inzamelen en verwerken van die verpakkingen. Dit wordt de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) genoemd. In Nederland voert Verpact (voorheen Afvalfonds Verpakkingen) deze taak namens de bedrijven uit. Om de samenwerking met de gemeenten te regelen hebben de VNG en Verpact de *Ketenovereenkomst Verpakkingen* gesloten.

Gemeenten ontvangen een vergoeding voor het ingezamelde PMD. Op het moment een lading ingezameld PMD te veel stoffen bevat die er niet in thuishoren kan een lading door de acceptant worden afgekeurd. Het ingezamelde PMD wordt dan niet verwerkt tot nieuwe grondstoffen, waar een vergoeding voor wordt verkregen, maar wordt verder verwerkt als restafval.⁸³ De kosten die de verwerking met zich meebrengt zijn voor de gemeenten. De afgelopen jaren zijn ladingen ingezameld PMD steeds vaker afgekeurd.⁸⁴ In Deventer werd in 2021 3,9% van het totaal ingezamelde PMD afgekeurd. In 2023 bedroeg de afkeur van PMD 11,5%.⁸⁵ Een geïnterviewde geeft aan dat afnemers van tot grondstoffen gemaakt PMD vragen om een hogere kwaliteit en dat hierdoor meer PMD wordt afgekeurd. Dat er veel PMD wordt afgekeurd komt volgens de geïnterviewde ook doordat er geen goede afspraken zijn gemaakt over het keuren en de kwaliteit van PMD.⁸⁶ In april 2024 heeft de VNG de Ketenovereenkomst Verpakkingen opgezegd.⁸⁷ Een geïnterviewde geeft aan dat het van belang is dat de VNG en de verpakkende industrie goede ketenafspraken maken, zodat er meer gerecycled kan worden dan nu het geval is.⁸⁸

⁷⁷ Vereniging Afvalbedrijven (2022). [Kwart gft-vrachten voldoet niet aan kwaliteitsnorm](#)

⁷⁸ PRN (2022). Productvreemde vervuiling in huishoudelijk papier en karton 2022

⁷⁹ Circulus, interview I, 22 april 2024

⁸⁰ NVRD (2023). Samenwerken aan een duurzame textielketen - Position paper NVRD

⁸¹ Circulus, interview I, 22 april 2024

⁸² Circulus, interview I, 22 april 2024

⁸³ Verpact (2024). Hoe werkt de inzameling en recycling van PMD-afval in Nederland? & Circulus, interview I, 10 april 2024

⁸⁴ KRO-NCRV (2024). [Ingezameld plastic wordt steeds vaker verbrand en de kosten zijn voor jou](#)

⁸⁵ Gemeente Deventer, e-mail, 21 februari 2024

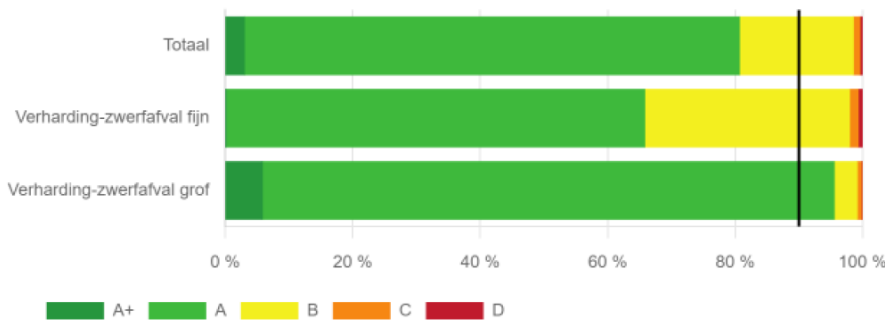
⁸⁶ Circulus, interview I, 22 april 2024

⁸⁷ VNG (2024), Brief: Nieuwe afspraken inzameling verpakkingsafval

⁸⁸ Circulus, interview I, 22 april 2024

2.5.3 Zwerfafval

Zoals eerder aangegeven is wordt voor zwerfafval gebruik gemaakt van de CROW-systematiek om de beeldkwaliteit te bepalen. In figuur 10 is een overzicht gegeven van de gerealiseerde beeldkwaliteitsniveaus van zwerfafval in Deventer.

Figuur 10– Beeldkwaliteitsniveau zwerfafval Deventer⁸⁹

De beeldkwaliteit moet voldoen aan niveau B (zie paragraaf 2.1). Dit niveau wordt over het algemeen behaald. Voor een groot deel geldt dat het niveau hoger ligt dan afgesproken, namelijk op niveau A, of niveau A+. Voor enkele plekken geldt dat de beeldkwaliteit op niveau C of D ligt. Circulus geeft aan het moeite heeft met het fijne zwerfafval (<10cm) in de binnenstad, maar dat het resultaat valt binnen de verwachtingsmarge.⁹⁰

2.6 Doeltreffendheid en doelmatigheid

2.6.1 Afvalinzameling

In de *Monitoring Grondstoffenplan Deventer 2020-2024* is aangegeven dat de implementatie van het grondstoffenplan (grotendeels) is afgerond.⁹¹ Het effect van de maatregelen is niet terug te zien in de hoeveelheid ingezameld huishoudelijk afval en het scheidingspercentage. Zoals in de vorige paragraaf is aangegeven zijn deze de laatste jaren namelijk gelijk gebleven. Dit wil niet zeggen dat de genomen maatregelen geen effect hebben. Een geïnterviewde geeft aan dat het zo kan zijn dat inwoners meer hebben geconsumeerd, maar dat de hoeveelheid afval gelijk is gebleven. Dat is volgens de geïnterviewde dan ook goed.⁹² In 2023 is een onderzoek uitgevoerd naar het afvalbeleid van de gemeente Deventer, zie Kader 11.

Kader 11 – Onderzoek Diftar & bronscheiding

In het voorjaar van 2023 heeft Vrijdagadvies het rapport *Effectiviteit afvalbeleid Deventer* opgeleverd. In het rapport is geconcludeerd dat het beleid van de gemeente Deventer 'zeer effectief en efficiënt' is. Aangegeven is dat de goede resultaten die Deventer haalt een gevolg zijn van de gemaakte beleidskeuzes en het gedrag van de Deventenaren. In Deventer worden PMD en restafval apart ingezameld (bronscheiding). Een andere mogelijkheid is nascheiding. PMD en restafval gaan in dat geval in dezelfde container en de verwerker haalt het PMD er met een nascheidingsinstallatie uit. Op dit moment geldt dat ook na aftrek van de afkeur van PMD in Deventer, het milieurendement van bronscheiding minimaal gelijk aan of hoger is dan bij de beste nascheidingsinstallatie.⁹³

Dat de hoeveelheid huishoudelijk afval en het scheidingspercentage al enkele jaren gelijk blijven en de kwaliteit van de afvalstromen afneemt heeft verschillende oorzaken.

⁸⁹ Circulus (2024). Kwartaalrapportage buitenruimte Deventer - 4e kwartaal 2023, p. 11

⁹⁰ Circulus (2024). Kwartaalrapportage buitenruimte Deventer - 4e kwartaal 2023, p. 11

⁹¹ Circulus (2023). Monitoring Grondstoffenplan Deventer 2020-2024 - juli 2023, p. 2

⁹² Gemeente Deventer, interview II, 3 april 2024

⁹³ Vrijdagadvies (2023). Effectiviteit afvalbeleid Deventer

Communicatie

Veel van de maatregelen in het Grondstoffenplan gaan over communicatie met inwoners. Twee geïnterviewden geven aan dat het echter niet makkelijk is om gedrag te veranderen met alleen communicatie. Zo wordt aangegeven dat er een heleboel factoren zijn die meespelen bij het veranderen van gedrag van mensen. Positieve beelden van bijvoorbeeld netjes opgeruimde buurten en voorbeeldgedrag helpen in het beïnvloeden van het gedrag van inwoners.⁹⁴

Andere geïnterviewden geven aan dat er verschillende redenen zijn waarom inwoners afval niet of niet goed scheiden. Sommige inwoners willen zo min mogelijk betalen voor hun afval en gooien daarom restafval bewust bij het PMD. Andere inwoners hebben geen interesse voor het scheiden van afval. Voor inwoners die wel goed willen scheiden, maar de regels niet goed kennen is communicatie belangrijk. PMD is bijvoorbeeld een lastige stroom. Voor veel mensen is niet duidelijk wat precies bij PMD hoort. Wat hierbij volgens de geïnterviewden niet geholpen heeft is dat verwerkers verschillende regels hadden. Pas recent zijn er landelijke afspraken gemaakt over wat wel en wat niet bij PMD thuishoort.⁹⁵ Een andere geïnterviewde geeft aan dat het scheiden van afval lastig is voor mensen die de Nederlandse taal niet beheersen of een andere culturele achtergrond hebben. Deze mensen kennen het onderscheid in de kleuren afvalbakken niet en weten dus niet waar welk afval in moet. Ook hebben ze vaak hun eigen problematiek en zijn om die reden niet bezig met afvalscheiding.⁹⁶

Op dit moment wordt het effect van communicatiemaatregelen zoals voorlichtingscampagnes nog niet gemeten.⁹⁷ Een geïnterviewde geeft aan dat het meten van de effectiviteit van communicatie mogelijk is. Belangrijk daarbij is dat subdoelen worden afgeleid van het hoofddoel. De toename van de bekendheid van regels over PMD kan bijvoorbeeld na een campagne gemeten worden. Volgens de geïnterviewde is dit waardevol om te doen.⁹⁸ Een andere geïnterviewde geeft aan dat Circulus veel waarde hecht aan de communicatie met inwoners. Met een klantcontactcentrum onderhouden ze dagelijks contact met de inwoners en zijn ze volgens de geïnterviewde goed op de hoogte van wat er speelt.⁹⁹

Handhaving

Het team Toezicht en Handhaving is bezig met het tegengaan van zwerfafval, bijplaatsingen en dumpingen. De meeste inzet wordt gepleegd op voorkomen van bijplaatsingen, zie kader 12. Als het gaat om zwerfafval en dumping is het volgens een geïnterviewde heel moeilijk te achterhalen wie de veroorzaker is en om mensen op heterdaad te betrappen.¹⁰⁰

Kader 12 – Bijplaatsingen

Toezichthouders van de gemeente controleren of inwoners huishoudelijk afval juist aanbieden. Op het moment dat afval verkeerd wordt aangeboden, bijvoorbeeld bij niet goed scheiden of bijplaatsen, wordt dit afval opgeruimd. De kosten voor het opruimen van het afval (90 euro) worden, voor zover dat te achterhalen is, verhaald op de veroorzaker. In Deventer zijn circa 100 hotspots waar geregeld bijplaatsingen zijn. Drie keer per week rijdt een toezichthouder van de gemeente met Circulus mee om bijgeplaatste afvalzakken te controleren. Mensen die bewust afval bijplaatsen zorgen er in veel gevallen voor dat er geen adressen in de afvalzak te vinden zijn. De mate waarin adressen gevonden worden verschilt ook per toezichthouder. Er is weinig zicht op hoe toezichthouders hun werk uitvoeren op straat. Momenteel loopt een ervaren collega mee met nieuwe collega's om ze te coachen en uit te leggen hoe de Diftar controles in zijn werk gaan. Op deze manier wordt geprobeerd om de kwaliteit van de controles omhoog te brengen en hoog te houden. Op het moment

⁹⁴ Gemeente Deventer, interview II, 2 april 2024 & interview III, 2 april 2024

⁹⁵ Circulus, interview, 10 april 2024

⁹⁶ Circulus, interview III, 22 april 2024

⁹⁷ Circulus, interview, 10 april 2024 & Gemeente Deventer, interview II, 2 april 2024

⁹⁸ Gemeente Deventer, interview II, 2 april 2024

⁹⁹ Circulus, interview III, 22 april 2024

¹⁰⁰ Gemeente Deventer, interview I, 3 april 2024

iemand afval weggooit en op heterdaad betrapt wordt of dat iemand bekend is er sprake van een strafbaar feit. In deze gevallen volgt een boete.¹⁰¹

Een geïnterviewde geeft aan dat het effect van de controles op bijplaatsingen afneemt, omdat steeds meer mensen deze wijze van controleren kennen. Ze zorgen er meestal voor dat er geen adressen in bijgeplaatste zakken te vinden te zijn.¹⁰² De hoeveelheid ingezamelde bijplaatsingen lag in 2022 ruim 7% hoger dan in 2021.¹⁰³ In de redenen waarom mensen afval bijplaatsen is volgens een geïnterviewde weinig inzicht. Het idee was lange dat mensen afval bijplaatsen, omdat ze er dan niet voor hoeven te betalen. Onderzoek¹⁰⁴ in opdracht van de gemeente Den Haag – waar geen milieupas nodig is en waar niet betaald hoeft te worden – laat zien dat bijplaatsingen ook daar een probleem is. Het is mogelijk om camera's of dummy's op te hangen. Dit is volgens de geïnterviewde echter vrij kostbaar en levert relatief weinig op, daarnaast zorgen bijplaatsingen voor een relatief klein deel van de totale hoeveelheid afval.¹⁰⁵

Een nieuw initiatief om bijplaatsingen aan de voorkant te voorkomen is het project 0-aanbieders. Een eerste pilot is uitgevoerd bij 10 hotspots. Rond deze hotspots zijn adressen verzameld van mensen die zes maanden of langer geen afval hebben aangeboden. De gemeente is bij deze adressen langsgegaan en heeft gevraagd waarom er geen afval wordt aangeboden. Soms is hier een goede reden voor. Via onder andere filmpjes en flyers in verschillende talen is uitleg gegeven. Het project zal nu verder worden uitgebreid naar meer hotspots en meer adressen. Het voornemen is om te meten wat het effect is van dit project.¹⁰⁶

PMD-containers worden sinds januari 2023 op gezette momenten door Circulus gecontroleerd en voorzien van een rode, oranje of groene hanger. Bij een rode hanger zit er afval in dat er niet in thuishoort. De container wordt, nadat het verkeerde afval is verwijderd door de inwoner, op een later moment geleegd. Dit is een waarschuwingssysteem. De extra kosten worden niet op de veroorzaker verhaald. Medewerkers van Circulus kunnen de containers controleren, maar hebben niet het mandaat dat toezichthouder van de gemeente wel hebben. Een geïnterviewde geeft aan dat er gemeenten zijn die de controles van PMD-containers door toezichthouders laten uitvoeren en de kosten bij verkeerd aanbieden verhalen op de inwoners.¹⁰⁷ In de binnenstad van Deventer moet PMD in doorzichtige zakken worden aangeboden. Hierdoor is direct te zien wat erin zit en of er geen verkeerde afvalsoorten bijzitten. Op een later tijdstip zullen waarschijnlijk ook andere wijken hiermee te maken krijgen.¹⁰⁸

Invloed gemeente

In meerdere gesprekken is aangegeven dat er meer nodig is om de ambitieuze doelen te halen. Het doel van 30 kilo restafval per inwoner per jaar gaat volgens een geïnterviewde met de huidige inzet niet gehaald worden.¹⁰⁹ Volgens meerdere geïnterviewden zijn er meer en uitgebreidere maatregelen nodig en daarbij kan niet alleen naar de gemeenten gekeken worden. Landelijk zullen er meer maatregelen genomen moeten worden. Er zal meer gedaan moeten worden om bepaalde soorten afval te voorkomen.¹¹⁰ Om grotere stappen te maken richting een circulaire economie geven meerdere geïnterviewden aan dat er landelijke en/of

¹⁰¹ Gemeente Deventer, interview I, 3 april 2024 & interview, 9 april 2024

¹⁰² Gemeente Deventer, interview I, 3 april 2024

¹⁰³ In 2022 ging het om 229,4 ton en in 2021 om 213,4 ton. Bron: Circulus (2023). Monitoring Grondstoffenplan Deventer 2020-2024 - juli 2023, p. 11

¹⁰⁴ Sander Flight Onderzoek & Advies (2023). Bijplaatsers in beeld

¹⁰⁵ Gemeente Deventer, interview I, 3 april 2024

¹⁰⁶ Gemeente Deventer, interview I, 3 april 2024

¹⁰⁷ Gemeente Deventer, interview, 9 april 2024

¹⁰⁸ Gemeente Deventer, interview, 28 februari 2024

¹⁰⁹ Gemeente Deventer, interview, 28 februari 2024

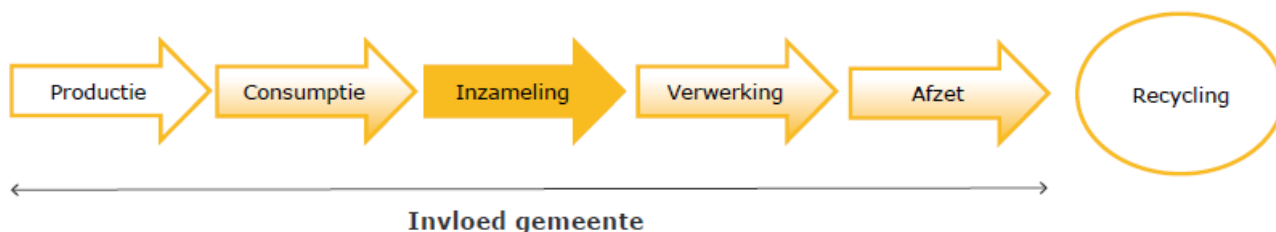
¹¹⁰ Gemeente Deventer, interview, 28 februari 2024; interview II, 3 april 2024; Circulus, interview, 10 april 2024 & interview III, 22 april 2024

Europese regelgeving nodig is.¹¹¹ Het ontwerp van producten is daarbij het startpunt. Via wetgeving kan bijvoorbeeld worden afgedwongen dat 50% van een drankkarton van gerecycled materiaal gemaakt moet zijn. Dit verbetert de positie van gerecycled materiaal en vermindert de productie van nieuw materiaal.¹¹² Een geïnterviewde geeft aan dat het ook van belang is dat er wetgeving komt die ervoor zorgt dat er minder soorten plastic komen.¹¹³ Maar ook aan de achterkant van de productlevenscyclus zit wetgeving volgens een geïnterviewde soms in de weg. Goed hout dat bijvoorbeeld over is van een verbouwing en naar het recycleplein is gebracht mag niet door iemand anders worden hergebruikt. Naar het recycleplein gebrachte materialen zijn juridisch gezien afval en moeten ook als zodanig verder worden verwerkt.¹¹⁴

Een geïnterviewde geeft aan dat gemeenten via de VNG zouden kunnen lobbyen, maar de belangen van producenten zijn groot. Producenten zijn er immers bij gebaat dat de producten die ze verkopen vaak vernieuwd worden. De rol van de gemeenten in de circulaire economie is volgens de geïnterviewde niet heel groot en beperkt zich tot de afvalinzameling en afvalverwerking.¹¹⁵

Circulus geeft in het rapport *De weg van afval naar circulariteit* aan dat het doel van maximaal 30 kilo restafval nog ver weg is. Er zullen onder meer andere en betere recyclingtechnieken ontwikkeld moeten worden en er moet meer aandacht komen voor ecodesign van producten. Daarnaast zorgen toegenomen kwaliteitseisen bij verwerkers van gescheiden stromen voor nieuwe uitdagingen. Ook in dit rapport is geconcludeerd dat voor minder restafval meer nodig is en dat meer en beter scheiden alleen daarvoor niet voldoende zijn.¹¹⁶

Het Uitvoeringsprogramma VANG stelt dat gemeenten een belangrijke rol hebben in de inzameling, maar ook dat de invloed op de hoeveelheid en de recyclebaarheid van de producten en materialen beperkt is. Zie figuur 11.

Figuur 11 - invloedssfeer gemeenten m.b.t. recycling¹¹⁷

Wijze van verzamelen

In de gemeente Deventer wordt restafval aan huis ingezameld. Geïnterviewden geven aan dat een (mogelijke) volgende stap is om te gaan werken met **omgekeerd verzamelen**. Restafval wordt dan niet meer aan huis ingezameld, maar de inwoners moeten dit zelf wegbrengen naar ondergrondse containers of naar het recycleplein.¹¹⁸ In de monitoringsrapportage is aangegeven dat Apeldoorn, Bronckhorst en Doesburg goede resultaten behalen op fijn restafval door het invoeren van omgekeerd verzamelen.¹¹⁹ Of omgekeerd verzamelen ook een optie is voor Deventer is op moment van schrijven (mei 2024) nog niet bepaald.¹²⁰ In de VANG

¹¹¹ Circulus, interview, 10 april 2024; Gemeente Deventer, interview II, 3 april 2024 & interview, 28 februari 2024

¹¹² Circulus, interview III, 22 april 2024

¹¹³ Gemeente Deventer, interview II, 3 april 2024

¹¹⁴ Gemeente Deventer, interview, 24 mei 2024

¹¹⁵ Circulus, interview, 10 april 2024

¹¹⁶ Circulus (2022). *De weg van afval naar circulariteit*, p. 8

¹¹⁷ Ministerie van I&W e.a. (2022). *Uitvoeringsprogramma VANG - Huishoudelijk Afval (herijking)*, p. 7

¹¹⁸ Circulus, interview, 10 april 2024 & interview III, 22 april 2024

¹¹⁹ Circulus (2023). *Monitoring Grondstoffenplan Deventer 2020-2024 - juli 2023*, p. 6

¹²⁰ Gemeente Deventer, interview, 24 mei 2024

Wegwijzer Omgekeerd Inzamelen is aangegeven dat met name in gemeenten waar diftar al eerder is ingevoerd, een combinatie met omgekeerd inzamelen zeer effectief is als het gaat om de hoeveelheid restafval en het scheidingspercentage. Gemeenten die omgekeerd inzamelen hebben ingevoerd zien echter ook dat de kwaliteit van gescheiden stromen soms onder druk komt te staan. Bij inwoners kan de neiging ontstaan om restafval bij gescheiden stromen aan te bieden die wel aan huis worden opgehaald.¹²¹

Meerdere geïnterviewde geven aan dat het verhogen van de **service** en meer **differentiatie** van afvalstromen bij kan dragen aan het verder reduceren van de hoeveelheid afval en het verhogen van de kwaliteit van afvalstromen. Zo is bijvoorbeeld aangegeven dat de gemeente de openingstijden van het recycleplein kan aanpassen, zodat deze beter aansluiten bij de behoefte van de inwoners. Het recycleplein is op zaterdag beperkt open, terwijl dan de meeste mensen hun afval willen wegbrengen. Daarnaast zou overwogen kunnen worden om nog meer afvalstromen, zoals textiel, aan huis op te halen.¹²² Andere geïnterviewden geven aan dat Circulus en de gemeente zich nog meer moeten richten op het aanpakken van specifieke stromen, zoals matrassen, plastic, incontinentiemateriaal, ziekenhuisafval en bouw- en sloopafval. Hierdoor ontstaan schonere en hoogwaardige productiestromen en het levert uiteindelijk ook meer geld op en kan het beter hergebruikt worden.¹²³ Een andere geïnterviewde geeft aan dat papier wordt ingezameld door vrijwilligers. Voor verenigingen is dit een manier om extra inkomsten te genereren, maar deze wijze van inzamelen is voor Circulus (en daarmee ook de inwoner) uiteindelijk duurder.¹²⁴

In meerdere gesprekken is naar voren gekomen dat mogelijk winst te behalen is door **onderscheid** te maken op **wijkniveau**. De mate waarin mensen PMD en restafval goed scheiden verschilt per wijk. In de ene wijk ligt het scheidingspercentage bijvoorbeeld lager dan in een andere wijk. De problematiek verschilt per wijk en dat vraagt ook een andere aanpak per wijk. Deze aanpak zou gecombineerd kunnen worden met **belonen**. Naast communicatie en handhaving kan ook belonen van inwoners bijdragen aan goed scheidingsgedrag.¹²⁵

2.6.2 Zwerfafval

Het ruimen van fijn zwerfafval in beplantingen en bloemgras wordt gedaan door het Groenbedrijf. Circulus ruimt zwerfafval op verhardingen op en ruimt grof zwerfvuil in beplantingen en bloemgras tot de eerste meter uit de rand. Dit valt onder de DVO-buitenruimte.¹²⁶ Het opruimen van bijplaatsingen en dumpingen wordt ook door Circulus gedaan, maar dit valt onder de DVO-grondstoffen. De kosten voor het opruimen van bijplaatsingen en dumpingen wordt betaald vanuit de afvalstoffenheffing. Op het moment dat een zak openscheurt en klein afval bij de verzamelcontainers wordt weggewaaid ontstaat er zwerfafval. Voor het opruimen van zwerfafval gebruikt Circulus kleine auto's (caddies). Bijplaatsingen en dumpingen worden door een ander team met ander materieel opgehaald.¹²⁷ Een geïnterviewde geeft aan dat afval in de regel snel wordt opgeruimd en dat het aantal meldingen afneemt, maar dat dit niet altijd overeen komt met het beeld dat mensen hebben.¹²⁸ In 2023 zijn bij het meldpunt openbare ruimte 926 meldingen binnengekomen van inwoners over zwerfafval. Ter vergelijking, dit zijn er een stuk minder dan bij illegale stort (1.682), maar meer dan bij hondenpoep (104).¹²⁹

De frequentie waarmee Circulus plekken schoonmaakt is afhankelijk van verschillende factoren. Zo wordt bij snoeproutes (route tussen school en supermarkt) bijvoorbeeld vaker schoongemaakt. Indien het niveau is

¹²¹ Ministerie van I&W, VNG en NVRD (2024). [Wegwijzer omgekeerd inzamelen](#)

¹²² Circulus, interview III, 22 april 2024

¹²³ Gemeente Deventer, interview II, 3 april 2024 & interview, 28 februari 2024

¹²⁴ Circulus, interview, 10 april 2024.

¹²⁵ Gemeente Deventer, interview, 28 februari 2024; Circulus, interview, 10 april 2024 & interview III, 22 april 2024

¹²⁶ Circulus, interview II, 22 april 2024

¹²⁷ Circulus, interview II, 22 april 2024

¹²⁸ Gemeente Deventer, interview I, 3 april 2024

¹²⁹ Circulus (2024). Kwartaalrapportage buitenruimte Deventer – 4^e kwartaal 2023, p. 14

weggezakt naar niveau C dan zet Circulus extra mensen in om ervoor te zorgen dat het beeldkwaliteitsniveau op peil blijft. Lang is gedacht dat meer prullenbakken leiden tot minder zwerfafval. Een geïnterviewde geeft aan dat inmiddels het inzicht ontstaat dat dit niet zo is. Op plekken waar geen prullenbakken staan zijn mensen meer gewend om hun afval ook weer mee terug te nemen. Daar is dus niet per se meer zwerfafval.¹³⁰ Volgens Support van schoon zijn er verschillende oorzaken voor het ontstaan van zwerfafval:

1. Slordigheid: 'Ik laat het wel gewoon hier liggen.'
2. Haast: 'Ik heb geen tijd om dit nu op te ruimen.'
3. Onverschilligheid: 'Wat maakt het nou uit of ik het opruim of niet?'
4. Baldadigheid: 'Kijk mij eens, het kan me niets schelen.'
5. Kuddegedrag: 'Iedereen laat zijn spullen hier slingeren, waarom zou ik het opruimen?'¹³¹

Op moment van schrijven (mei 2024) had het college het voornemen uitgesproken om de taken voor reiniging en dagelijks onderhoud van de openbare ruimte (waaronder zwerfafval) door één partij te laten uitvoeren, namelijk het Groenbedrijf.¹³² In de *Raadsmededeling Toekomstscenario onderhoud en reiniging openbare ruimte* zijn de achtergrond en de keuze voor de voorgenomen verandering nader toegelicht.

¹³⁰ Circulus, interview II, 22 april 2024

¹³¹ Supporter van Schoon (2024). www.supportervanschoon.nl

¹³² Gemeente Deventer (2024). Raadsmededeling Toekomstscenario onderhoud en reiniging openbare ruimte

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Conclusies

Hoofdconclusie

De gemeente Deventer heeft goede resultaten behaald als het gaat om de afvalinzameling. Zo is de hoeveelheid huishoudelijk restafval sinds 2010 bijvoorbeeld flink gedaald en het scheidingspercentage is toegenomen. De afgelopen paar jaar is er echter weinig tot geen verdere vooruitgang te zien. Om de meest ambitieuze doelen te halen zullen meer inspanningen nodig zijn. Voor zwerfafval geldt dat over het algemeen aan de gestelde niveaus voldaan wordt. De wijze waarop de gemeente Deventer haar doelen vastlegt en communiceert met haar omgeving is niet eenduidig en creëert onduidelijkheid.

De opdrachtgeversrol wordt door de gemeente Deventer over het algemeen goed ingevuld. Zo hebben de gemeente Deventer en Circulus geregeld overleg en verloopt de samenwerking over het algemeen goed. Op onderdelen zijn er onduidelijkheden over wie wat doet en wat er precies van elkaar verwacht wordt. In een dienstverleningsovereenkomst worden afspraken vastgelegd, maar voor het deel grondstoffen (afvalinzameling) is deze lange tijd niet geactualiseerd.

Deelconclusie 1 – Opzet beleid

- De ambitie van de gemeente Deventer is gericht op het zorgvuldig omgaan met grondstoffen en sluit aan bij een brede beweging om meer circulair te werken. Voorheen lag de focus op het verminderen van restafval, maar inmiddels is de kwaliteit van afstromen daar als focuspunt bijgekomen.
- In de (beleids)documenten zijn doelen en prestaties opgenomen. Deze komen echter niet altijd met elkaar overeen en zijn daarnaast niet altijd even duidelijk uitgewerkt. Dit zorgt zowel intern als extern voor onduidelijkheid. In verschillende documenten worden verschillende streefcijfers en jaartallen genoemd. Daarnaast worden op meerdere plekken termen gebruikt die wel een richting geven, maar niet concreet zijn gemaakt. In de Begroting is bijvoorbeeld aangegeven dat huishoudelijk afval zoveel mogelijk gescheiden wordt ingezameld. De richting is duidelijk, namelijk afval scheiden, maar onduidelijk is wat er precies verstaan wordt onder *zoveel mogelijk*.
- Als het gaat om zwerfafval zijn doelen vastgelegd in de vorm van beeldkwaliteitsniveaus. In het Uitvoeringsprogramma visie Leefomgeving wordt uitgegaan van niveau C, maar in de afspraken met Circulus is een ander niveau genoemd. Daar wordt namelijk (met uitzondering van recreatiestranden) uitgegaan van niveau B.
- De totale kosten voor de afvalinzameling bedragen in 2024 circa €15 miljoen. Daar staat circa €14 miljoen aan opbrengsten tegenover. Het tekort wordt gedekt uit de reserve afval.
- Uit de beleidsdocumenten blijkt duidelijk welke activiteiten de gemeente Deventer uitvoert of door Circulus laat uitvoeren. De activiteiten zijn helder verwoord en sluiten over het algemeen aan op de ambities en doelen.

Voor een toelichting op deze deelconclusie zie paragraaf 2.1 en 2.2.

Deelconclusie 2 – Opdrachtgeverschap

- De gemeente Deventer is opdrachtgever en mede-eigenaar van Circulus. De opdrachtgeversrol wordt ingevuld via een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). De DVO bestaat uit drie delen: deel A) bevat de algemene afspraken, deel B) bevat de afspraken over de diensten die Circulus levert voor Grondstoffen, Buitenruimte en Sociaal, en deel C) bevat de financiële afspraken. De DVO-grondstoffen (deel B) is in 2008 opgesteld en sindsdien niet meer aangepast. Deze is daarmee sterk verouderd. Op moment van schrijven (mei 2024) wordt de DVO-grondstoffen herzien.
- De samenwerking tussen de verschillende gemeenten die met Circulus werken is beperkt, omdat elke gemeente andere prioriteiten stelt en verschillende wensen en behoeften heeft. Dit vraagt veel maatwerk

van Circulus en bemoeilijkt de coördinatie.

- Overleggen tussen de gemeente en Circulus vinden zowel structureel als ad hoc plaats. Door geïnterviewden wordt de samenwerking tussen de gemeente en Circulus over het algemeen als positief ervaren. Op onderdelen is er behoefte aan een duidelijkere verdeling van verantwoordelijkheden. Daarnaast kan de gemeente als opdrachtgever soms andere prioriteiten hebben dan als aandeelhouder. Deze rollen zijn bestuurlijk gesplitst.
- De gemeente heeft beperkte eigen beleids capaciteit op het gebied van afval. De beleids capaciteit die er was is enkele jaren geleden vanuit de deelnemende gemeenten bij Circulus ondergebracht. Door het bundelen van de capaciteit zou beleids- en implementatiekennis beter behouden kunnen worden. Circulus werd hiermee verantwoordelijk voor het beleids- en communicatieadvies.
- Circulus werkt aan innovaties en volgt veranderende wetgeving op nationaal en Europees niveau op de voet. Vanuit de gemeente is aangegeven dat er gezocht wordt naar meer en snellere innovaties om effectief in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en dat de inspanningen die op dit moment geleverd worden nog te beperkt zijn en te langzaam gaan.

Voor een toelichting op deze deelconclusie zie paragraaf 2.3

Deelconclusie 3 – Beleidsuitvoering

- Zowel voor afvalinzameling als voor zwerfafval worden door Circulus diverse rapportages opgesteld over de voortgang. Circulus verzamelt veel data over de afvalinzameling, maar deze wordt nu nog beperkt gebruikt. Circulus en de gemeente willen met behulp van data gerichtere maatregelen kunnen nemen.
- De mate waarin het doel voor afvalinzameling bereikt wordt is niet eenduidig te beantwoorden, omdat de doelen niet eenduidig zijn geformuleerd. De hoeveelheid ingezameld huishoudelijk restafval is met de invoering van Diftar (2013) en de frequentieverlaging inzameling restafval (2016) flink gedaald. Sinds 2016 zijn er geen grote wijzigingen meer geweest en is de hoeveelheid ingezameld huishoudelijk restafval per persoon redelijk stabiel. Het scheidingspercentage van het totaal huishoudelijk afval nam tot 2016 toe en is sindsdien nagenoeg gelijk gebleven.
- De daling van de hoeveelheid restafval is slechts gedeeltelijk (ca. 40%) te verklaren door de toename van afvalscheiding. Onduidelijk is waar het overgebleven deel (ca. 60%) gebleven is.¹³³ Mogelijke verklaringen zijn 1) ander inkoopgedrag van inwoners, 2) lichtere verpakkingen en andere innovaties die het gewicht van consumptiegoederen verminderen, en 3) verdrijving van bedrijfsafval uit het huishoudelijk afval, en 4) uitwijk van huishoudelijk afval naar bedrijfsafval.
- De afgelopen jaren is de kwaliteit van meerdere apart ingezamelde afvalstromen afgenomen. Dit zorgt voor nieuwe uitdagingen.
- Veel van de maatregelen in het Grondstoffenplan gaan over communicatie met inwoners, maar het veranderen van gedrag met alleen communicatie is niet makkelijk. Er zijn een heleboel factoren die een rol spelen bij gedragsverandering. Het effect van communicatiemaatregelen zoals voorlichtingscampagnes wordt niet gemeten.
- Om bijplaatsingen te voorkomen worden controles uitgevoerd. Het effect van de controles op bijplaatsingen neemt echter af, omdat steeds meer mensen deze wijze van controleren kennen. Er worden pilotprojecten uitgevoerd om bijplaatsingen te voorkomen.
- Om de meest ambitieuze doelen te halen zijn meer inspanningen nodig. Hierbij gaat het om verschillende, door meerdere partijen uit te voeren maatregelen. Het beste is om te voorkomen dat afval ontstaat. Landelijke en/of Europese regelgeving kan ervoor zorgen dat bepaalde soorten afval voorkomen worden of dat de positie van gerecycled materiaal verbeterd. Daarnaast zijn er ook betere recyclingtechnieken nodig. Gemeenten hebben invloed op de afvalinzameling en in mindere mate op de afvalverwerking en consumptie. Met omgekeerd inzamelen, meer differentiatie in afvalstromen en een wijkaanpak kan de gemeente (mogelijk) nog winst behalen.

Voor een toelichting op deze deelconclusie zie paragraaf 2.4, 2.5 en 2.6.

¹³³ Daling restafval tussen 2010-2016 was ca. 140 kg. Toename afvalscheiding in dezelfde periode was ca. 60 kg.

3.2 Aanbevelingen

1. Zorg dat doelen duidelijkheid en eenduidig zijn en communiceer hierover op een heldere manier naar zowel Circulus als de inwoners van Deventer.
De afvalinzameling en -verwerking is onderdeel geworden van de transitie naar een circulaire economie. Een volledige circulaire economie in 2050 is de stip op de horizon van deze brede beweging. Kenmerkend voor transities is dat de route naar het einddoel niet vooraf vaststaat. Transities brengen veel onzekerheden met zich mee. Hierdoor kan het zijn dat sub- of tussendoelen in de loop van de tijd veranderen. Belangrijk is dat hier duidelijk over wordt gecommuniceerd.
2. Zorg voor meer samenwerking met de andere gemeenten in het werkgebied van Circulus.
Elke gemeente heeft haar eigen vragen en opdrachten aan Circulus. Het is belangrijk dat er een balans is tussen standaardisatie en maatwerk. Door de opdrachten van gemeenten aan Circulus meer te stroomlijnen wordt het voor Circulus eenvoudiger om de opdrachten uit te voeren. Dit betekent in sommige gevallen ook dat bepaalde wensen losgelaten moeten worden.
3. Versterk de opdrachtgeversrol door Dienstverleningsovereenkomsten tijdig te actualiseren en duidelijk te maken wie waarvoor verantwoordelijk is.
De wijze van inzamelen is de afgelopen jaren veranderd en zal ook in de toekomst blijven veranderen. Voor zowel Circulus als de gemeente is het belangrijk dat duidelijk is wat er van elkaar verwacht mag worden.
4. Gebruik de (locatie specifieke) data die verzameld wordt om de afvalinzameling verder te optimaliseren.
Om de meest ambitieuze doelen te halen is meer nodig. Door gebruik te maken van beschikbare data kunnen locatie- of wijkgerichte maatregelen ontwikkeld worden.
5. Besteed meer aandacht aan het evalueren van (deel)projecten.
Door (deel)projecten, zoals voorlichtingscampagnes en pilots, te evalueren ontstaat meer inzicht in wat wel en niet goed werkt.
6. Ga door met het ontwikkelen en uitvoeren van pilots.
Omdat de route naar het einddoel in een transitie niet vooraf vaststaat is het belangrijk om nieuwe maatregelen uit te proberen. Het project nul-aanbieders is een goed voorbeeld van een pilot. In lijn met aanbeveling 5 is het belangrijk om pilots goed te evalueren. Accepteer ook dat pilots soms niet het gewenste effect kunnen hebben.
7. Onderzoek welke maatregelen je als gemeente kan nemen om het ontstaan van afval te voorkomen.
In het Grondstoffenplan is aangegeven dat er ook maatregelen worden genomen om preventie (refuse) te bevorderen. De genoemde maatregelen in het onderliggende Uitvoeringsprogramma zijn echter allemaal gericht op afvalinzameling (recycling en recover).
8. Onderzoek of er tijdelijk of structureel meer eigen beleidscapaciteit nodig is.
De beleidscapaciteit van de gemeente Deventer op het gebied van afval is beperkt. De gemeente is grotendeels afhankelijk van Circulus voor het opstellen van beleid en het aanjagen van innovaties. De transitie naar een circulaire economie vraagt onder andere op het gebied van afval om meer inspanningen. Dit hangt samen met de capaciteit die nodig is om uitvoering te kunnen geven aan de in ontwikkeling zijnde visie op circulariteit.

Bijlage 1 – Overzicht maatregelen grondstoffenplan

Maatregel	Doelstelling	Acties
1. Gedragsbeïnvloeding door middel van communicatie en informatie	Inzetten van acties waarbij communicatie met bewoners en informatie voor bewoners een bijdrage levert aan meer zuiverheid van grondstoffen en ontwijkgedrag wordt verminderd.	<ul style="list-style-type: none"> - Inzet GF- en PMD-campagne - Inzet compostactie/beloning GF-scheiding - Inzet Recycleplein en Servicepunt Ulebelt voor informatie - Inzet afvalcoach - Inzet DSF - Inzet Toezicht
2. Inzet afvalcoaches (casus Rivierenwijk)	Door de inzet van afvalcoaches wordt er in de Rivierenwijk op een positieve manier ingezet om beter om te gaan met afval (grondstoffen).	<ul style="list-style-type: none"> - Werven, opleiden en inzetten van afvalcoaches. De DSF gaat opzoek naar vrijwilligers in de wijk die willen bijdragen aan een schone buurt. Deze personen worden opgeleid tot afvalcoach
3. Verduurzaming verenigingen, scholen en andere maatschappelijke organisaties en evenementen	Door samenwerking en in te zetten op verduurzaming bij de genoemde organisaties wordt zuiverheid van grondstoffen gestimuleerd en de hoeveelheid restafval verminderd op locaties buitenshuis	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeente Deventer, CB en de Ulebelt starten bij één sportvereniging in Deventer.
4. Invoering GF-zuilen binnenstad en bij hoogbouwcomplexen elders in de stad	Voorzieningen bieden voor inwoners van hoogbouwcomplexen en in de binnenstad om GF te kunnen scheiden in hun leefomgeving.	<ul style="list-style-type: none"> - GF-zuilen plaatsen in de binnenstad en bij hoogbouwcomplexen (Uitgaande van 100 GF-zuilen).
5. Invoering Ja/Ja sticker	Afname van de hoeveelheid papier bij huishoudens en daarmee in de keten	<ul style="list-style-type: none"> - Invoering van de Ja/1 sticker wordt aangegeven of er ongeadresseerde reclamedrukwerk mag worden bezorgd. Wanneer er geen 'Ja/ sticker' is geplaatst, mag het ongeadresseerde niet reclamedrukwerk worden bezorgd.
6. Ulebelt als service- en adviespunt inrichten	Bewoners informeren en faciliteren om afval nog beter te scheiden en hiermee bijdragen aan meer zuiverheid van grondstoffen.	<ul style="list-style-type: none"> - Informeren, adviseren van bewoners hoe nog beter af te scheiden Ulebelt als inzamelpunt voor diverse afvalstromen Faciliteren afvalpunt
7. Opsparen tegoed recycleplein	Tegemoet komen aan de wens/behoefte om incidenteel meer afval 'kosteloos' te kunnen aanbieden bij het	<ul style="list-style-type: none"> - Ophogen tegoed milieupas ieder jaar 100 kg erbij tot max. 300 kg. (Elke kilo 3 jaar geldig)
8. Optimaliseren huidige inzameling papier-, glas- en BEST-tas	Verbeteren van ARBO en veiligheid voor medewerkers en verbeteren van de kwaliteit van grondstoffen	<ul style="list-style-type: none"> - Huidige inzameling los oud papier stopt, overgaan op minicontainers en ondergrondse brengvoorzieningen - Huidige inzameling verpakkingsglas huis aan huis stopt, optimaliseren van brengvoorzieningen - Huidige inzameling BESTtas huis aan huis stopt, op basis van amendement d.d. 11 nov 2020. - Nieuwe of aangepaste werkplek voor 10-20 SW-medewerkers (bij Sallcon of CB of elders)

Bron: Gemeente Deventer (2020). Uitvoeringsprogramma maatregelen grondstoffenplan

Bijlage 2 – Geraadpleegde bronnen

Afvalstoffenverordening gemeente Deventer
CBS (2024). [Huishoudelijk afval per gemeente per inwoner](#)
CBS & Rijkswaterstaat (2024). [Afvalmonitor Databank](#)
Circulus (2020). Strategie 2021-2024
Circulus (2022). De weg van afval naar circulariteit
Circulus (2023). Monitoring Grondstoffenplan Deventer 2020-2024 - juli 2023
Circulus (2024). [Beleid en organisatie | Onze diensten](#)
Circulus (2024). Kwartaalrapportage buitenruimte Deventer - 4e kwartaal 2023
Circulus (2024). Kwartaalrapportage grondstoffen Deventer - 4e kwartaal 2023
Circulus (2024). Kwartaalrapportage klanttevredenheidsonderzoek Circulus
Circulus & Gemeente Deventer (2019). Grondstoffenplan Deventer 2020-2024
Cleantech regio (2018). Agenda Cleantech Regio 2019-2023
Eureco (2023). Rapportage hoeveelheid, samenstelling en scheiding van fijn huishoudelijk afval 2022
Gemeente Deventer (2016). Uitvoeringsprogramma visie Leefomgeving
Gemeente Deventer (2016). Vacaturetekst
Gemeente Deventer (2019). Grondstoffenplan 2020-2024
Gemeente Deventer (2020). Uitvoeringsprogramma maatregelen grondstoffenplan
Gemeente Deventer (2022). [Begroting 2023 | Financiën, nieuw beleid](#)
Gemeente Deventer (2022). Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij, Betrokken en Bevlogen
Gemeente Deventer (2023). Begroting 2024
Gemeente Deventer (2023). Raadsmededeling: extra inzet zwerfafval op basis van het bestuursakkoord
Gemeente Deventer (2023). VTH Uitvoeringsprogramma 2024
Gemeente Deventer (2024). [Afval](#)
Gemeente Deventer (2024). DVO 2024 deel B Buitenruimte
Gemeente Deventer (2024). Raadsmededeling Toekomstscenario onderhoud en reiniging openbare ruimte
KRO-NCRV (2024). [Ingezameld plastic wordt steeds vaker verbrand en de kosten zijn voor jou](#)
Milieu Centraal (2023). [Zwerfafval: zo voorkom je het](#)
Ministerie van I&W e.a. (2014). Uitvoeringsprogramma VANG - Huishoudelijk Afval
Ministerie van I&W e.a. (2022). Uitvoeringsprogramma VANG - Huishoudelijk Afval (herijking)
Ministerie van I&W, VNG en NVRD (2024). [Wegwijzer omgekeerd inzamelen](#)
Nijssen Recycling (2024). [Ladder van Lansink - Rangorde van afvalverwijdering](#)
NVRD (2023). Samenwerken aan een duurzame textielketen - Position paper NVRD
NVRD (2024). [Benchmark Huishoudelijk afval](#)
PBL (2021). Integrale Circulaire Economie Rapportage 2021
PRN (2022). Productvreemde vervuiling in huishoudelijk papier en karton 2022
Sander Flight Onderzoek & Advies (2023). Bijplaatsers in beeld
SDG Nederland (2024). [Dit zijn de Sustainable Development Goals](#)
Supporter van Schoon (2024). [www.supportervanschoon.nl](#)
Rijk (2016). Nederland circulair in 2050
Rijk (2023). [Nederland circulair in 2050 | Circulaire economie](#)
Rijk (2024). [Huishoudelijk afval scheiden en recyclen](#)
Rijk (2024). [Wat moet ik doen met mijn bedrijfsafval?](#)
Vereniging Afvalbedrijven (2022). [Kwart gft-vrachten voldoet niet aan kwaliteitsnorm](#)
Verpact (2024). Hoe werkt de inzameling en recycling van PMD-afval in Nederland?
VNG (2024), Brief: Nieuwe afspraken inzameling verpakkingsafval
Vrijdagadvies (2023). Effectiviteit afvalbeleid Deventer
Wet milieubeheer

Bijlage 3 – Geraadpleegde personen

Gemeente Deventer

Directeur
Programmamanager milieu en duurzaamheid
Programma onderdeelmanager
Business Controller Leefomgeving, Milieu en Economie
Communicatieadviseur
Strategisch communicatieadviseur
Fiscaal Jurist
Juridisch medewerker bestuurs- en omgevingsrecht
Adviseur toezicht en handhaving
Senior Financieel Adviseur

Extern (Circulus)

Adviseur gemeenten (3)
Manager klant en strategie
Manager grondstoffen
Manager openbare ruimte